

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Organisation
des Nations Unies
pour l'éducation,
la science et la culture

Organización
de las Naciones Unidas
para la Educación,
la Ciencia y la Cultura

Организация
Объединенных Наций по
вопросам образования,
науки и культуры

منظمة الأمم المتحدة
للتربية والعلم والثقافة

联合国教育、
科学及文化组织

CLT/CIH/MCO/2010/PI/144
Paris, 31 August 2011
Original: English

Official Translation of the 1954 Hague Convention
for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict

Submitted by Croatia

MINISTARSTVO KULTURE

75

Na temelju točke III. Odluke o objavljivanju mnogostranih međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka na temelju notifikacija o sukcesiji (»Narodne novine – Međunarodni ugovori«, br. 12/93), Ministarstvo kulture Republike Hrvatske objavljuje

KONVENCIJU

ZA ZAŠTITU KULTURNIH DOBARA U SLUČAJU ORUŽANOGA SUKOBA OD 14. SVIBNJA 1954. I PROTOKOL UZ TU KONVENCIJU OD 14. SVIBNJA 1954. GODINE koji su za Republiku Hrvatsku na snazi od 8. listopada 1991. godine

Konvencija za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanoga sukoba od 14. svibnja 1954. godine i Protokol uz tu Konvenciju od 14. svibnja 1954. godine u izvorniku na engleskom jeziku i u prijevodu na hrvatskom jeziku glase:

CONVENTION FOR THE PROTECTION OF CULTURAL PROPERTY IN THE EVENT OF ARMED CONFLICT

The High Contracting Parties,

Recognizing that cultural property has suffered grave damage during recent armed conflicts and that, by reason of the developments in the technique of warfare, it is in increasing danger of destruction;

Being convinced that damage to cultural property belonging to any people whatsoever means damage to the cultural heritage of all mankind, since each people makes its contribution to the culture of the world;

Considering that the preservation of the cultural heritage is of great importance for all peoples of the world and that it is important that this heritage should receive international protection;

Guided by the principles concerning the protection of cultural property during armed conflict, as established in the Conventions of The Hague of 1899 and of 1907 and in the Washington Pact of 15 April, 1935;

Being of the opinion that such protection cannot be effective unless both national and international measures have been taken to organize it in time of peace;

Being determined to take all possible steps to protect cultural property;

Have agreed upon the following provisions:

CHAPTER I. GENERAL PROVISIONS REGARDING PROTECTION

Article 1. Definition of cultural property

For the purposes of the present Convention, the term 'cultural property' shall cover, irrespective of origin or ownership:

(a) movable or immovable property of great importance to the cultural heritage of every people, such as monuments of architecture, art or history, whether religious or secular; archaeological sites; groups of buildings which, as a whole, are of historical or artistic interest; works of art; manuscripts, books and other objects of artistic, historical or archaeological interest; as well as scientific collection and important collections of books or archives or of reproductions of the property defined above;

(b) buildings whose main and effective purpose is to preserve or exhibit the movable cultural property defined in sub-paragraph (a) such as museums, large libraries and depositories of archives, and refuges intended to shelter, in the event of armed conflict, the movable cultural property defined in sub-paragraph (a);

(c) centres containing a large amount of cultural property as defined in sub-paragraphs (a) and (b), to be known as centres containing monuments.

Article 2. Protection of cultural property

For the purposes of the present Convention, the protection of cultural property shall comprise the safeguarding of and respect for such property.

Article 3. Safeguarding of cultural property

The High Contracting Parties undertake to prepare in time of peace for the safeguarding of cultural property situated within their own territory against the foreseeable effects of an armed conflict, by taking such measures as they consider appropriate.

Article 4. Respect for cultural property

1. The High Contracting Parties undertake to respect cultural property situated within their own territory as well as within the territory of other High Contracting Parties by refraining from any use of the property and its immediate surroundings or of the appliances in use for its protection for purposes which are likely to expose it to destruction or damage in the event of armed conflict; and by refraining from any act of hostility directed against such property.

2. The obligations mentioned in paragraph 1 of the present Article may be waived only in cases where military necessity imperatively requires such a waiver.

3. The High Contracting Parties further undertake to prohibit, prevent and, if necessary, put a stop to any form of theft, pillage or misappropriation of, and any acts of vandalism directed against, cultural property. They shall refrain from requisitioning movable cultural property situated in the territory of another High Contracting Party.

4. They shall refrain from any act directed by way of reprisals against cultural property.

5. No High Contracting Party may evade the obligations incumbent upon it under the present Article, in respect of another High Contracting Party, by reason of the fact that the latter has not applied the measures of safeguard referred to in Article 3.

Article 5. Occupation

1. Any High Contracting Party in occupation of the whole or part of the territory of another High Contracting Party shall as far as possible support the competent national authorities of the occupied country in safeguarding and preserving its cultural property.

2. Should it prove necessary to take measures to preserve cultural property situated in occupied territory and damaged by military operations, and should the competent national authorities be unable to take such measures, the Occupying Power shall, as far as possible, and in close co-operation with such authorities, take the most necessary measures of preservation.

3. Any High Contracting Party whose government is considered their legitimate government by members of a resistance movement, shall, if possible, draw their attention to the obligation to comply with those provisions of the Convention dealing with respect for cultural property.

Article 6. Distinctive marking of cultural property

In accordance with the provisions of Article 16, cultural property may bear a distinctive emblem so as to facilitate its recognition.

Article 7. Military measures

1. The High Contracting Parties undertake to introduce in time of peace into their military regulations or instructions such provisions as may ensure observance of the present Convention, and to foster in the members of their armed forces a spirit of respect for the culture and cultural property of all peoples.

2. The High Contracting Parties undertake to plan or establish in peace-time, within their armed forces, services or specialist personnel whose purpose will be to secure respect for cultural property and to co-operate with the civilian authorities responsible for safeguarding it.

CHAPTER II. SPECIAL PROTECTION

Article 8. Granting of special protection

1. There may be placed under special protection a limited number of refuges intended to shelter movable cultural property in the event of armed conflict, of centres containing monuments and other immovable cultural property of very great importance, provided that they:

(a) are situated at an adequate distance from any large industrial centre or from any important military objective constituting a vulnerable point, such as, for example, an aerodrome, broadcasting station, establishment engaged upon work of national defence, a port or railway station of relative importance or a main line of communication;

(b) are not used for military purposes.

2. A refuge for movable cultural property may also be placed under special protection, whatever its location, if it is so constructed that, in all probability, it will not be damaged by bombs.

3. A centre containing monuments shall be deemed to be used for military purposes whenever it is used for the movement of military personnel or material, even in transit. The same shall apply whenever activities directly connected with military operations, the stationing of military personnel, or the production of war material are carried on within the centre.

4. The guarding of cultural property mentioned in paragraph 1 above by armed custodians specially empowered to do so, or the presence, in the vicinity of such cultural property, of police forces normally responsible for the maintenance of public order shall not be deemed to be used for military purposes.

5. If any cultural property mentioned in paragraph 1 of the present Article is situated near an important military objective as defined in the said paragraph, it may nevertheless be placed under special protection if the High Contracting Party asking for that protection undertakes, in the event of armed conflict, to make no use of the objective and particularly, in the case of a port, railway station or aerodrome, to divert all traffic therefrom. In that event, such diversion shall be prepared in time of peace.

6. Special protection is granted to cultural property by its entry in the 'International Register of Cultural Property under Special Protection'. This entry shall only be made, in accordance with the provisions of the present Convention and under the conditions provided for in the Regulations for the execution of the Convention.

Article 9. Immunity of cultural property under special protection

The High Contracting Parties undertake to ensure the immunity of cultural property under special protection by refraining, from the time of entry in the International Register, from any act of hostility directed against such property and, except for the cases provided for in paragraph 5 of Article 8, from any use of such property or its surroundings for military purposes.

Article 10. Identification and control

During an armed conflict, cultural property under special protection shall be marked with the distinctive emblem described in Article 16, and shall be open to international control as provided for in the Regulations for the execution of the Convention.

Article 11. Withdrawal of immunity

1. If one of the High Contracting Parties commits, in respect of any item of cultural property under special protection, a violation of the obligations under Article 9, the opposing Party shall, so long as this violation persists, be released from the obligation to ensure the immunity of the property concerned. Nevertheless, whenever possible, the latter Party shall first request the cessation of such violation within a reasonable time.

2. Apart from the case provided for in paragraph 1 of the present Article, immunity shall be withdrawn from cultural property under special protection only in exceptional cases of unavoidable military necessity, and only for such time as that necessity continues. Such necessity can be established only by the officer commanding a force the equivalent of a division in size or larger. Whenever circumstances permit, the opposing Party shall be notified, a reasonable time in advance, of the decision to withdraw immunity.

3. The Party withdrawing immunity shall, as soon as possible, so inform the Commissioner-General for cultural property provided for in the Regulations for the execution of the Convention, in writing, stating the reasons.

CHAPTER III. TRANSPORT OF CULTURAL PROPERTY

Article 12. Transport under special protection

1. Transport exclusively engaged in the transfer of cultural property, whether within a territory or to another territory, may, at the request of the High Contracting Party concerned, take place under special protection in accordance with the conditions specified in the Regulations for the execution of the Convention.

2. Transport under special protection shall take place under the international supervision provided for in the aforesaid Regulations and shall display the distinctive emblem described in Article 16.

3. The High Contracting Parties shall refrain from any act of hostility directed against transport under special protection.

Article 13. Transport in urgent cases

1. If a High Contracting Party considers that the safety of certain cultural property requires its transfer and that the matter is of such urgency that the procedure laid down in Article 12 cannot be followed, especially at the beginning of an armed conflict, the transport may display the distinctive emblem described in Article 16, provided that an application for immunity referred to in Article 12 has not already been made and refused. As far as possible, notification of transfer should be made to the opposing Parties. Nevertheless, transport conveying cultural property to the territory of another country may not display the distinctive emblem unless immunity has been expressly granted to it.

2. The High Contracting Parties shall take, so far as possible, the necessary precautions to avoid acts of hostility directed against the transport described in paragraph 1 of the present Article and displaying the distinctive emblem.

Article 14. Immunity from seizure, capture and prize

1. Immunity from seizure, placing in prize, or capture shall be granted to:

(a) cultural property enjoying the protection provided for in Article 12 or that provided for in Article 13;

(b) the means of transport exclusively engaged in the transfer of such cultural property.

2. Nothing in the present Article shall limit the right of visit and search.

CHAPTER IV. PERSONNEL

Article 15. Personnel

As far as is consistent with the interests of security, personnel engaged in the protection of cultural property shall, in the interests of such property, be respected and, if they fall into the hands of the opposing Party, shall be allowed to continue to carry out their duties whenever the cultural property for which they are responsible has also fallen into the hands of the opposing Party.

CHAPTER V. THE DISTINCTIVE EMBLEM

Article 16. Emblem of the convention

1. The distinctive emblem of the Convention shall take the form of a shield, pointed below, per saltire blue and white (a shield consisting of a royal-blue square, one of the angles of which forms the point of the shield, and of a royal-blue triangle above the square, the space on either side being taken up by a white triangle).

2. The emblem shall be used alone, or repeated three times in a triangular formation (one shield below), under the conditions provided for in Article 17.

Article 17. Use of the emblem

1. The distinctive emblem repeated three times may be used only as a means of identification of:

- (a) immovable cultural property under special protection;
- (b) the transport of cultural property under the conditions provided for in Articles 12 and 13;
- (c) improvised refuges, under the conditions provided for in the Regulations for the execution of the Convention.

2. The distinctive emblem may be used alone only as a means of identification of:

- (a) cultural property not under special protection;
- (b) the persons responsible for the duties of control in accordance with the Regulations for the execution of the Convention;
- (c) the personnel engaged in the protection of cultural property;
- (d) the identity cards mentioned in the Regulations for the execution of the Convention.

3. During an armed conflict, the use of the distinctive emblem in any other cases than those mentioned in the preceding paragraphs of the present Article, and the use for any purpose whatever of a sign resembling the distinctive emblem, shall be forbidden.

4. The distinctive emblem may not be placed on any immovable cultural property unless at the same time there is displayed an authorization duly dated and signed by the competent authority of the High Contracting Party.

CHAPTER VI. SCOPE OF APPLICATION OF THE CONVENTION

Article 18. Application of the Convention

1. Apart from the provisions which shall take effect in time of peace, the present Convention shall apply in the event of declared war or of any other armed conflict which may arise between two or more of the High Contracting Parties, even if the state of war is not recognized by one or more of them.

2. The Convention shall also apply to all cases of partial or total occupation of the territory of a High Contracting Party, even if the said occupation meets with no armed resistance.

3. If one of the Powers in conflict is not a Party to the present Convention, the Powers which are Parties thereto shall nevertheless remain bound by it in their mutual relations. They

shall furthermore be bound by the Convention, in relation to the said Power, if the latter has declared that it accepts the provisions thereof and so long as it applies them.

Article 19. Conflicts not of an international character

1. In the event of an armed conflict not of an international character occurring within the territory of one of the High Contracting Parties, each party to the conflict shall be bound to apply, as a minimum, the provisions of the present Convention which relate to respect for cultural property.

2. The parties to the conflict shall endeavour to bring into force, by means of special agreements, all or part of the other provisions of the present Convention.

3. The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization may offer its services to the parties to the conflict.

4. The application of the preceding provisions shall not affect the legal status of the parties to the conflict.

CHAPTER VII. EXECUTION OF THE CONVENTION

Article 20. Regulations for the execution of the Convention

The procedure by which the present Convention is to be applied is defined in the Regulations for its execution, which constitute an integral part thereof.

Article 21. Protecting powers

The present Convention and the Regulations for its execution shall be applied with the co-operation of the Protecting Powers responsible for safeguarding the interests of the Parties to the conflict.

Article 22. Conciliation procedure

1. The Protecting Powers shall lend their good offices in all cases where they may deem it useful in the interests of cultural property, particularly if there is disagreement between the Parties to the conflict as to the application or interpretation of the provisions of the present Convention or the Regulations for its execution.

2. For this purpose, each of the Protecting Powers may, either at the invitation of one Party, of the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, or on its own initiative, propose to the Parties to the conflict a meeting of their representatives, and in particular of the authorities responsible for the protection of cultural property, if considered appropriate on suitably chosen neutral territory. The Parties to the conflict shall be bound to give effect to the proposals for meeting made to them.

The Protecting Powers shall propose for approval by the Parties to the conflict a person belonging to a neutral Power or a person presented by the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, which person shall be invited to take part in such a meeting in the capacity of Chairman.

Article 23. Assistance of Unesco

1. The High Contracting Parties may call upon the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization for technical assistance in organizing the protection of their cultural property, or in connection with any other problem arising out of the application of the present Convention or the Regulations for its execution. The Organization shall accord such assistance within the limits fixed by its programme and by its resources.

2. The Organization is authorized to make, on its own initiative, proposals on this matter to the High Contracting Parties.

Article 24. Special agreements

1. The High Contracting Parties may conclude special agreements for all matters concerning which they deem it suitable to make separate provision.

2. No special agreement may be concluded which would diminish the protection afforded by the present Convention to cultural property and to the personnel engaged in its protection.

Article 25. Dissemination of the Convention

The High Contracting Parties undertake, in time of peace as in time of armed conflict, to disseminate the text of the present Convention and the Regulations for its execution as widely as possible in their respective countries. They undertake, in particular, to include the study thereof in their programmes of military and, if possible, civilian training, so that its principles are made known to the whole population, especially the armed forces and personnel engaged in the protection of cultural property.

Article 26. Translations reports

1. The High Contracting Parties shall communicate to one another, through the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, the official translations of the present Convention and of the Regulations for its execution.

2. Furthermore, at least once every four years, they shall forward to the Director-General a report giving whatever information they think suitable concerning any measures being taken, prepared or contemplated by their respective administrations in fulfilment of the present Convention and of the Regulations for its execution.

Article 27. Meetings

1. The Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization may, with the approval of the Executive Board, convene meetings of representatives of the High Contracting Parties. He must convene such a meeting if at least one-fifth of High Contracting Parties so request.

2. Without prejudice to any other functions which have been conferred on it by the present Convention or the Regulations for its execution, the purpose of the meeting will be to study problems concerning the application of the Convention and of the Regulations for its execution, and to formulate recommendations in respect thereof.

3. The meeting may further undertake a revision of the Convention or the Regulations for its execution if the majority of the High Contracting Parties are represented, and in accordance with the provisions of Article 39.

Article 28. Sanctions

The High Contracting Parties undertake to take, within the framework of their ordinary criminal jurisdiction, all necessary steps to prosecute and impose penal or disciplinary sanctions upon those persons, of whatever nationality, who commit or order to be committed a breach of the present Convention.

FINAL PROVISIONS

Article 29. Languages

1. The present Convention is drawn up in English, French, Russian and Spanish, the four texts being equally authoritative.

2. The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization shall arrange for translations of the Convention into the other official languages of its General Conference.

Article 30. Signature

The present Convention shall bear the date of 14 May, 1954 and, until the date of 31 December, 1954, shall remain open for signature by all States invited to the Conference which met at The Hague from 21 April, 1954 to 14 May, 1954.

Article 31. Ratification

1. The present Convention shall be subject to ratification by signatory States in accordance

with their respective constitutional procedures.

2. The instruments of ratification shall be deposited with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

Article 32. Accession

From the date of its entry into force, the present Conventional shall be open for accession by all States mentioned in Article 30 which have not signed it, as well as any other State invited to accede by the Executive Board of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Accession shall be effected by the deposit of an instrument of accession with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

Article 33. Entry into force

1. The present Convention shall enter into force three months after five instruments of ratification have been deposited.

2. Thereafter, it shall enter into force, for each High Contracting Party, three months after the deposit of its instrument of ratification or accession.

3. The situations referred to in Articles 18 and 19 shall give immediate effect to ratifications or accessions deposited by the Parties to the conflict either before or after the beginning of hostilities or occupation. In such cases the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization shall transmit the communications referred to in Article 38 by the speediest method.

Article 34. Effective application

1. Each State Party to the Convention on the date of its entry into force shall take all necessary measures to ensure its effective application within a period of six months after such entry into force.

2. This period shall be six months from the date of deposit of the instruments of ratification or accession for any State which deposits its instrument of ratification or accession after the date of the entry into force of the Convention.

Article 35. Territorial extension of the Convention

Any High Contracting Party may, at the time of ratification or accession, or at any time thereafter, declare by notification addressed to the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, that the present Convention shall extend to all or any of the territories for whose international relations it is responsible. The said notification shall take effect three months after the date of its receipt.

Article 36. Relation to previous conventions

1. In the relations between Powers which are bound by the Conventions of The Hague concerning the Laws and Customs of War on Land (IV) and concerning Naval Bombardment in Time of War (IX), whether those of 29 July, 1899 or those of 18 October, 1907, and which are Parties to the present Convention, this last Convention shall be supplementary to the aforementioned Convention (IX) and to the Regulations annexed to the aforementioned Convention (IV) and shall substitute for the emblem described in Article 5 the aforementioned Convention (IX) the emblem described in Article 16 of the present Convention, in cases in which the present Convention and the Regulations for its execution provide for use of this distinctive emblem.

2. In the relations between Powers which are bound by the Washington Pact of 15 April, 1935 for the Protection of Artistic and Scientific Institutions and of Historic Monuments (Roerich Pact) and which are Parties to the present Convention, the latter Convention shall be supplementary to the Roerich Pact and shall substitute for the distinguishing flag described in Article III of the Pact the emblem defined in Article 16 of the present Convention, in cases in

which the present Convention and the Regulations for its execution provide for the use of this distinctive emblem.

Article 37. Denunciation

1. Each High Contracting Party may denounce the present Convention, on its own behalf, or on behalf of any territory for whose international relations it is responsible.

2. The denunciation shall be notified by an instrument in writing, deposited with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

3. The denunciation shall take effect one year after the receipt of the instrument of denunciation. However, if, on the expiry of this period, the denouncing Party is involved in an armed conflict, the denunciation shall not take effect until the end of hostilities, or until the operations of repatriating cultural property are completed, whichever is the later.

Article 38. Notifications

The Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization shall inform the States referred to in Articles 30 and 32, as well as the United Nations, of the deposit of all the instruments of ratification, accession or acceptance provided for in Articles 32, 32 and 39 and of the notifications and denunciations provided for respectively in Articles 35, 37 and 39.

Article 39. Revision of the Convention and of the Regulations for its execution

1. Any High Contracting Party may propose amendments to the present Convention or the Regulations for its execution. The text of any proposed amendment shall be communicated to the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization who shall transmit it to each High Contracting Party with the request that such Party reply within four months stating whether it:

- (a) desires that a Conference be convened to consider the proposed amendment;
- (b) favours the acceptance of the proposed amendment without a Conference; or
- (c) favours the rejection of the proposed amendment without a Conference.

2. The Director-General shall transmit the replies, received under paragraph 1 of the present Article, to all High Contracting Parties.

3. If all the High Contracting Parties which have, within the prescribed time-limit, stated their views to the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, pursuant to paragraph 1(b) of this Article, inform him that they favour acceptance of the amendment without a Conference, notification of their decision shall be made by the Director-General in accordance with Article 38. The amendment shall become effective for all the High Contracting Parties on the expiry of ninety days from the date of such notification.

4. The Director-General shall convene a Conference of the High Contracting Parties to consider the proposed amendment if requested to do so by more than one-third of the High Contracting Parties.

5. Amendments to the Convention or to the Regulations for its execution, dealt with under the provisions of the preceding paragraph, shall enter into force only after they have been unanimously adopted by the High Contracting Parties represented at the Conference and accepted by each of the High Contracting Parties.

6. Acceptance by the High Contracting Parties of amendments to the Convention or to the Regulations for its execution, which have been adopted by the Conference mentioned in paragraphs 4 and 5, shall be effected by the deposit of a formal instrument with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

7. After the entry into force of amendments to the present Convention or to the Regulations for its execution, only the text of the Convention or of the Regulations for its

execution thus amended shall remain open for ratification or accession.

Article 40. Registration

In accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations, the present Convention shall be registered with the Secretariat of the United Nations at the request of the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

In faith whereof the undersigned, duly authorized, have signed the present Convention.

Done at The Hague, this fourteenth day of May, 1954, in a single copy which shall be deposited in the archives of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, and certified true copies of which shall be delivered to all the States referred to in Articles 30 and 32 as well as to the United Nations.

REGULATIONS FOR THE EXECUTION OF THE CONVENTION FOR THE PROTECTION OF CULTURAL PROPERTY IN THE EVENT OF ARMED CONFLICT

CHAPTER I. C

Article 1. International list of persons

On the entry into force of the Convention, the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization shall compile an international list consisting of all persons nominated by the High Contracting Parties as qualified to carry out the functions of Commissioner-General for Cultural Property. On the initiative of the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, this list shall be periodically revised on the basis of requests formulated by the High Contracting Parties.

Article 2. Organization of control

As soon as any High Contracting Party is engaged in an armed conflict to which Article 18 of the Convention applies:

(a) It shall appoint a representative for cultural property situated in its territory; if it is in occupation of another territory, it shall appoint a special representative for cultural property situated in that territory;

(b) The Protecting Power acting for each of the Parties in conflict with such High Contracting Party shall appoint delegates accredited to the latter in conformity with Article 3 below;

(c) A Commissioner-General for Cultural Property shall be appointed to such High Contracting Party in accordance with Article 4.

Article 3. Appointment of delegates of Protecting Powers

The Protecting Power shall appoint its delegates from among the members of its diplomatic or consular staff or, with the approval of the Party to which they will be accredited, from among other persons.

Article 4. Appointment of Commissioner-General

1. The Commissioner-General for Cultural Property shall be chosen from the international list of persons by joint agreement between the Party to which he will be accredited and the Protecting Powers acting on behalf of the opposing Parties.

2. Should the Parties fail to reach agreement within three weeks from the beginning of their discussions on this point, they shall request the President of the International Court of Justice to appoint the Commissioner-General, who shall not take up his duties until the Party to which he is accredited has approved his appointment.

Article 5. Functions of delegates

The delegates of the Protecting Powers shall take note of violations of the Convention,

investigate, with the approval of the Party to which they are accredited, the circumstances in which they have occurred, make representations locally to secure their cessation and, if necessary, notify the Commissioner-General of such violations. They shall keep him informed of their activities.

Article 6. Functions of the Commissioner-General

1. The Commissioner-General for Cultural Property shall deal with all matters referred to him in connexion with the application of the Convention, in conjunction with the representative of the Party to which he is accredited and with the delegates concerned.

2. He shall have powers of decision and appointment in the cases specified in the present Regulations.

3. With the agreement of the Party to which he is accredited, he shall have the right to order an investigation or to conduct it himself.

4. He shall make any representations to the Parties to the conflict or to their Protecting Powers which he deems useful for the application of the Convention.

5. He shall draw up such reports as may be necessary on the application of the Convention and communicate them to the Parties concerned and to their Protecting Powers. He shall send copies to the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, who may make use only of their technical contents.

6. If there is no Protecting Power, the Commissioner-General shall exercise the functions of the Protecting Power as laid down in Articles 21 and 22 of the Convention.

Article 7. Inspectors and experts

1. Whenever the Commissioner-General for Cultural Property consider it necessary, either at the request of the delegates concerned or after consultation with them, he shall propose, for the approval of the Party to which he is accredited, an inspector of cultural property to be charged with a specific mission. An inspector shall be responsible only to the Commissioner-General.

2. The Commissioner-General, delegates and inspectors may have recourse to the services of experts, who will also be proposed for the approval of the Party mentioned in the preceding paragraph.

Article 8. Discharge of the mission of control

The Commissioners-General for Cultural Property, delegates of the Protecting Powers, inspectors and experts shall in no case exceed their mandates. In particular, they shall take account of the security needs of the High Contracting Party to which they are accredited and shall in all circumstances act in accordance with the requirements of the military situation as communicated to them by that High Contracting Party.

Article 9. Substitutes for Protecting Powers

If a Party to the conflict does not benefit or ceases to benefit from the activities of a Protecting Power, a neutral State may be asked to undertake those functions of a Protecting Power which concern the appointment of a Commissioner-General for Cultural Property in accordance with the procedure laid down in Article 4 above. The Commissioner-General thus appointed shall, if need be, entrust to inspectors the functions of delegates of Protecting Powers as specified in the present Regulations.

Article 10. Expenses

The remuneration and expenses of the Commissioner-General for Cultural Property, inspectors and experts shall be met by the Party to which they are accredited. Remuneration and expenses of delegates of the Protecting Powers shall be subject to agreement between those Powers and the States whose interests they are safeguarding.

CHAPTER II. SPECIAL PROTECTION

Article 11. Improvised refuges

1. If, during an armed conflict, any High Contracting Party is induced by unforeseen circumstances to set up an improvised refuge and desires that it should be placed under special protection, it shall communicate this fact forthwith to the Commissioner-General accredited to that Party.

2. If the Commissioner-General considers that such a measure is justified by the circumstances and by the importance of the cultural property sheltered in this improvised refuge, he may authorize the High Contracting Party to display on such refuge the distinctive emblem defined in Article 16 of the Convention. He shall communicate his decision without delay to the delegates of the Protecting Powers who are concerned, each of whom may, within a time-limit of 30 days, order the immediate withdrawal of the emblem.

3. As soon as such delegates have signified their agreement or if the time-limit of 30 days has passed without any of the delegates concerned having made an objection, and if, in the view of the Commissioner-General, the refuge fulfils the conditions laid down in Article 8 of the Convention, the Commissioner-General shall request the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization to enter the refuge in the Register of Cultural Property under Special Protection.

Article 12. International Register of Cultural Property under Special Protection

1. An 'International Register of Cultural Property under Special Protection' shall be prepared.

2. The Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization shall maintain this Register. He shall furnish copies to the Secretary-General of the United Nations and to the High Contracting Parties.

3. The Register shall be divided into sections, each in the name of a High Contracting Party. Each section shall be subdivided into three paragraphs, headed: Refuges, Centres containing Monuments, Other Immovable Cultural Property. The Director-General shall determine what details each section shall contain.

Article 13. Requests for registration

1. Any High Contracting Party may submit to the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization an application for the entry in the Register of certain refuges, centres containing monuments or other immovable cultural property situated within its territory. Such Application shall contain a description of the location of such property and shall certify that the property complies with the provisions of Article 8 of the Convention.

2. In the event of occupation, the Occupying Power shall be competent to make such application.

3. The Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization shall, without delay, send copies of applications for registration to each of the High Contracting Parties.

Article 14. Objections

1. Any High Contracting Party may, by letter addressed to the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, lodge an objection to the registration of cultural property. This letter must be received by him within four months of the day on which he sent a copy of the application for registration.

2. Such objection shall state the reasons giving rise to it, the only valid grounds being that:

(a) the property is not cultural property;

(b) the property does not comply with the conditions mentioned in Article 8 of the Convention.

3. The Director-General shall send a copy of the letter of objection to the High Contracting Parties without delay. He shall, if necessary, seek the advice of the International Committee on Monuments, Artistic and Historical Sites and Archaeological Excavations and also, if he thinks fit, of any other competent organization or person.

4. The Director-General, or the High Contracting Party requesting registration, may make whatever representations they deem necessary to the High Contracting Parties which lodged the objection, with a view to causing the objection to be withdrawn.

5. If a High Contracting Party which has made an application for registration in time of peace becomes involved in an armed conflict before the entry has been made, the cultural property concerned shall at once be provisionally entered in the Register, by the Director-General, pending the confirmation, withdrawal or cancellation of any objection that may be, or may have been, made.

6. If, within a period of six months from the date of receipt of the letter of objection, the Director-General has not received from the High Contracting Party lodging the objection a communication stating that it has been withdrawn, the High Contracting Party applying for registration may request arbitration in accordance with the procedure in the following paragraph.

7. The request for arbitration shall not be made more than one year after the date of receipt by the Director-General of the letter of objection. Each of the two Parties to the dispute shall appoint an arbitrator. When more than one objection has been lodged against an application for registration, the High Contracting Parties which have lodged the objections shall, by common consent, appoint a single arbitrator. These two arbitrators shall select a chief arbitrator from the international list mentioned in Article 1 of the present Regulations. If such arbitrators cannot agree upon their choice, they shall ask the President of the International Court of Justice to appoint a chief arbitrator who need not necessarily be chosen from the international list. The arbitral tribunal thus constituted shall fix its own procedure. There shall be no appeal from its decisions.

8. Each of the High Contracting Parties may declare, whenever a dispute to which it is a Party arises, that it does not wish to apply the arbitration procedure provided for in the preceding paragraph. In such cases, the objection to an application for registration shall be submitted by the Director-General to the High Contracting Parties. The objection will be confirmed only if the High Contracting Parties so decide by a two-third majority of the High Contracting Parties voting. The vote shall be taken by correspondence, unless the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization deems it essential to convene a meeting under the powers conferred upon him by Article 27 of the Convention. If the Director-General decides to proceed with the vote by correspondence, he shall invite the High Contracting Parties to transmit their votes by sealed letter within six months from the day on which they were invited to do so.

Article 15. Registration

1. The Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization shall cause to be entered in the Register, under a serial number, each item of property for which application for registration is made, provided that he has not received an objection within the time-limit prescribed in paragraph 1 of Article 14.

2. If an objection has been lodged, and without prejudice to the provision of paragraph 5 of Article 14, the Director-General shall enter property in the Register only if the objection has been withdrawn or has failed to be confirmed following the procedures laid down in either paragraph 7 or paragraph 8 of Article 14.

3. Whenever paragraph 3 of Article 11 applies, the Director-General shall enter property in the Register if so requested by the Commissioner-General for Cultural Property.

4. The Director-General shall send without delay to the Secretary-General of the United Nations, to the High Contracting Parties, and, at the request of the Party applying for registration, to all other States referred to in Articles 30 and 32 of the Convention, a certified copy of each entry in the Register. Entries shall become effective thirty days after despatch of such copies.

Article 16. Cancellation

1. The Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization shall cause the registration of any property to be cancelled:

(a) at the request of the High Contracting Party within whose territory the cultural property is situated;

(b) if the High Contracting Party which requested registration has denounced the Convention, and when that denunciation has taken effect;

(c) in the special case provided for in Article 14, paragraph 5, when an objection has been confirmed following the procedures mentioned either in paragraph 7 or in paragraph 8 or Article 14.

2. The Director-General shall send without delay, to the Secretary-General of the United Nations and to all States which received a copy of the entry in the Register, a certified copy of its cancellation. Cancellation shall take effect thirty days after the despatch of such copies.

CHAPTER III. TRANSPORT OF CULTURAL PROPERTY

Article 17. Procedure to obtain immunity

1. The request mentioned in paragraph 1 of Article 12 of the Convention shall be addressed to the Commissioner-General for Cultural Property. It shall mention the reasons on which it is based and specify the approximate number and the importance of the objects to be transferred, their present location, the location now envisaged, the means of transport to be used, the route to be followed, the date proposed for the transfer, and any other relevant information.

2. If the Commissioner-General, after taking such opinions as he deems fit, considers that such transfer is justified, he shall consult those delegates of the Protecting Powers who are concerned, on the measures proposed for carrying it out. Following such consultation, he shall notify the Parties to the conflict concerned of the transfer, including in such notification all useful information.

3. The Commissioner-General shall appoint one or more inspectors, who shall satisfy themselves that only the property stated in the request is to be transferred and that the transport is to be by the approved methods and bears the distinctive emblem. The inspector or inspectors shall accompany the property to its destination.

Article 18. Transport abroad

Where the transfer under special protection is to the territory of another country, it shall be governed not only by Article 12 of the Convention and by Article 17 of the present Regulations, but by the following further provisions:

(a) while the cultural property remains on the territory of another State, that State shall be its depositary and shall extend to it as great a measure of care as that which it bestows upon its cultural property of comparable importance;

(b) the depositary State shall return the property only on the cessation of the conflict; such return shall be effected within six months from the date on which it was requested;

(c) during the various transfer operations, and while it remains on the territory of another State, the cultural property shall be exempt from confiscation and may not be disposed of

either by the depositor or by the depositary. Nevertheless, when the safety of the property requires it, the depositary may, with the assent of the depositor, have the property transported to the territory of a third country, under the conditions laid down in the present article;

(d) the request for special protection shall indicate that the State to whose territory the property is to be transferred accepts the provisions of the present Article.

Article 19. Occupied territory

Whenever a High Contracting Party occupying territory of another High Contracting Party transfers cultural property to a refuge situated elsewhere in that territory, without being able to follow the procedure provided for in Article 17 of the Regulations, the transfer in question shall not be regarded as misappropriation within the meaning of Article 4 of the Convention, provided that the Commissioner-General for Cultural Property certifies in writing, after having consulted the usual custodians, that such transfer was rendered necessary by circumstances.

CHAPTER IV. THE DISTINCTIVE EMBLEM

Article 20. Affixing of the emblem

1. The placing of the distinctive emblem and its degree of visibility shall be left to the discretion of the competent authorities of each High Contracting Party. It may be displayed on flags or armlets; it may be painted on an object or represented in any other appropriate form.

2. However, without prejudice to any possible fuller markings, the emblem shall, in the event of armed conflict and in the cases mentioned in Articles 12 and 13 of the Convention, be placed on the vehicles of transport so as to be clearly visible in daylight from the air as well as from the ground. The emblem shall be visible from the ground:

(a) at regular intervals sufficient to indicate clearly the perimeter of a centre containing monuments under special protection;

(b) at the entrance to other immovable cultural property under special protection.

Article 21. Identification of persons

1. The persons mentioned in Article 17, paragraph 2(b) and (c) of the Convention may wear an armlet bearing the distinctive emblem, issued and stamped by the competent authorities.

2. Such persons shall carry a special identity card bearing the distinctive emblem. This card shall mention at least the surname and first names, the date of birth, the title or rank, and the function of the holder. The card shall bear the photograph of the holder as well as his signature or his fingerprints, or both. It shall bear the embossed stamp of the competent authorities.

3. Each High Contracting Party shall make out its own type of identity card, guided by the model annexed, by way of example, to the present Regulations. The High Contracting Parties shall transmit to each other a specimen of the model they are using. Identity cards shall be made out, if possible, at least in duplicate, one copy being kept by the issuing Power.

4. The said persons may, without legitimate reason, be deprived of their identity card or of the right to wear the armlet.

PROTOCOL

The High Contracting Parties are agreed as follows:

I

1. Each High Contracting Party undertakes to prevent the exportation, from a territory occupied by it during an armed conflict, of cultural property as defined in Article 1 of the Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict, signed at

The Hague on 14 May, 1954.

2. Each High Contracting Party undertakes to take into its custody cultural property imported into its territory either directly or indirectly from any occupied territory. This shall either be effected automatically upon the importation of the property or, failing this, at the request of the authorities of that territory.

3. Each High Contracting Party undertakes to return, at the close of hostilities, to the competent authorities of the territory previously occupied, cultural property which is in its territory, if such property has been exported in contravention of the principle laid down in the first paragraph. Such property shall never be retained as war reparations.

4. The High Contracting Party whose obligation it was to prevent the exportation of cultural property from the territory occupied by it, shall pay an indemnity to the holders in good faith of any cultural property which has to be returned in accordance with the preceding paragraph.

II

5. Cultural property coming from the territory of a High Contracting Party and deposited by it in the territory of another High Contracting Party for the purpose of protecting such property against the dangers of an armed conflict, shall be returned by the latter, at the end of hostilities, to the competent authorities of the territory from which it came.

III

6. The present Protocol shall bear the date of 14 May, 1954 and, until the date of 31 December, 1954, shall remain open for signature by all States invited to the Conference which met at The Hague from 21 April, 1954 to 14 May, 1954.

7. (a) The present Protocol shall be subject to ratification by signatory States in accordance with their respective constitutional procedures.

(b) The instruments of ratification shall be deposited with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

8. From the date of its entry into force, the present Protocol shall be open for accession by all States mentioned in paragraph 6 which have not signed it as well as any other State invited to accede by the Executive Board of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Accession shall be effected by the deposit of an instrument of accession with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

9. The States referred to in paragraphs 6 and 8 may declare, at the time of signature, ratification or accession, that they will not be bound by the provisions of Section I or by those of Section II of the present Protocol.

10. (a) The present Protocol shall enter into force three months after five instruments of ratification have been deposited.

(b) Thereafter, it shall enter into force, for each High Contracting Party, three months after the deposit of its instrument of ratification or accession.

(c) The situations referred to in Articles 18 and 19 of the Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict, signed at The Hague on 14 May, 1954, shall give immediate effect to ratifications and accessions deposited by the Parties to the conflict either before or after the beginning of hostilities or occupation. In such cases, the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization shall transmit the communications referred to in paragraph 15 by the speediest method.

11. (a) Each State Party to the Protocol on the date of its entry into force shall take all necessary measures to ensure its effective application within a period of six months after such entry into force.

(b) This period shall be six months from the date of deposit of the instruments of

ratification or accession for any State which deposits its instrument of ratification or accession after the date of the entry into force of the Protocol.

12. Any High Contracting Party may, at the time of ratification or accession, or at any time thereafter, declare by notification addressed to the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, that the present Protocol shall extend to all or any of the territories for whose international relations it is responsible. The said notification shall take effect three months after the date of its receipt.

13. (a) Each High Contracting Party may denounce the present Protocol, on its own behalf, or on behalf of any territory for whose international relations it is responsible.

(b) The denunciation shall be notified by an instrument in writing, deposited with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

(c) The denunciation shall take effect one year after receipt of the instrument of denunciation. However, if, on the expiry of this period, the denouncing Party is involved in an armed conflict, the denunciation shall not take effect until the end of hostilities, or until the operations of repatriating cultural property are completed, whichever is the later.

14. The Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization shall inform the States referred to in paragraphs 6 and 8, as well as the United Nations, of the deposit of all the instruments of ratification, accession or acceptance provided for in paragraphs 7, 8 and 15 and the notifications and denunciations provided for respectively in paragraphs 12 and 13.

15. (a) The present Protocol may be revised if revision is requested by more than one-third of the High Contracting Parties.

(b) The Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization shall convene a Conference for this purpose.

(c) Amendments to the present Protocol shall enter into force only after they have been unanimously adopted by the High Contracting Parties represented at the Conference and accepted by each of the High Contracting Parties.

(d) Acceptance by the High Contracting Parties of amendments to the present Protocol, which have been adopted by the Conference mentioned in sub-paragraphs (b) and (c), shall be effected by the deposit of a formal instrument with the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

(e) After the entry into force of amendments to the present Protocol, only the text of the said Protocol thus amended shall remain open for ratification or accession.

In accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations, the present Protocol shall be registered with the Secretariat of the United Nations at the request of the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

IN FAITH WHEREOF the undersigned, duly authorized, have signed the present Protocol.

Done at The Hague, this fourteenth day of May, 1954, in English, French, Russian and Spanish, the four texts being equally authoritative, in a single copy which shall be deposited in the archives of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, and certified true copies of which shall be delivered to all the States referred to in paragraphs 6 and 8 as well as to the United Nations.

**KONVENCIJA ZA ZAŠTITU
KULTURNIH DOBARA U SLUČAJU ORUŽANOG SUKOBA**

Visoke ugovorne stranke,

uvažavajući da su tijekom posljednjih oružanih sukoba kulturna dobra pretrpjela teška

oštećenja i da su ona, zbog razvitka ratne tehnike, sve ugroženija od uništenja;
uvjerene da štete nanesene kulturnim dobrima, bez obzira na to kojemu narodu pripadala, predstavljaju štetu kulturnoj baštini čitavoga čovječanstva jer svaki narod daje svoj doprinos svjetskoj kulturi;
smatrajući da je očuvanje kulturne baštine od velike važnosti za sve narode svijeta i da je važno toj baštini osigurati međunarodnu zaštitu;
vođene načelima o zaštiti kulturnih dobara u tijeku oružanog sukoba ustanovljenih u Haaškim konvencijama iz 1899. i 1907. te u Washingtonskom paktu od 15. travnja 1935.;
smatrajući da zaštita tih dobara ne može biti učinkovita ukoliko se ne organizira još u vrijeme mira poduzimanjem i nacionalnih i međunarodnih mjera;
odlučne poduzeti sve moguće korake radi zaštite kulturnih dobara;
sporazumjele su se o sljedećim odredbama:

GLAVA I. OPĆE ODREDBE O ZAŠTITI

Članak 1. Definicija kulturnih dobara

U smislu ove Konvencije, kulturnim se dobrima, bez obzira na njihovo podrijetlo ili njihova vlasnika, smatraju:

a) pokretna ili nepokretna dobra od velike važnosti za baštinu naroda, kao što su spomenici arhitekture, umjetnički ili povijesni spomenici, bilo vjerski ili svjetovni; arheološki lokaliteti; skupovi građevina koji su kao cjeline povijesno ili umjetnički zanimljivi; umjetnička djela; rukopisi, knjige i drugi umjetnički, povijesno ili arheološki zanimljivi predmeti; znanstvene zbirke i važne zbirke knjiga, arhivskog gradiva ili reprodukcija gore definiranih dobara;

b) zgrade čija je glavna i stvarna namjena očuvanje ili izlaganje kulturnih dobara definiranih u točki a), kao što su muzeji, velike knjižnice, mjesta pohrane arhivskog gradiva te skloništa namijenjena sklanjanju pokretnih kulturnih dobara definiranih u točki a) u slučaju oružanog sukoba;

c) središta koja sadrže znatnu količinu kulturnih dobara definiranih u točkama a) i b), nazvana »spomenička središta«.

Članak 2. Zaštita kulturnih dobara

U smislu ove Konvencije, zaštita kulturnih dobara obuhvaća čuvanje i poštovanje tih dobara.

Članak 3. Čuvanje kulturnih dobara

Visoke ugovorne stranke obvezuju se da će, poduzimajući mjere koje smatraju primjerenima, još u vrijeme mira pripremiti čuvanje kulturnih dobara smještenih na vlastitom području od predvidivih posljedica oružanog sukoba.

Članak 4. Poštovanje kulturnih dobara

1. Visoke ugovorne stranke obvezuju se da će poštovati kulturna dobra smještena na vlastitom području, kao i na području ostalih visokih ugovornih stranaka, suzdržavajući se od upotrebe tih dobara i njihove neposredne okoline ili sredstava za njihovu zaštitu u svrhe koje bi ta dobra mogle izložiti uništenju ili oštećenju u slučaju oružanog sukoba, te suzdržavajući se od ikojega neprijateljskog čina prema tim dobrima.

2. Od obveza navedenih u stavku 1. ovoga članka može se odstupiti samo u slučajevima kad vojna potreba imperativno nalaže takvo odstupanje.

3. Visoke ugovorne stranke obvezuju se da će osim toga zabraniti, spriječiti i, prema potrebi, zaustaviti svaki oblik krađe, pljačke ili otuđenja kulturnih dobara, kao i svaki vandalski čin usmjeren prema tim dobrima. One će se suzdržati od rekvizicije pokretnih kulturnih dobara smještenih na području druge visoke ugovorne stranke.

4. One će se suzdržati od svih mjera represalija prema kulturnim dobrima.

5. Nijedna se visoka ugovorna stranka ne može u odnosu na drugu visoku ugovornu stranku osloboditi obveza ustanovljenih u ovome članku na temelju činjenice da potonja nije primijenila mjere čuvanja propisane u članku 3.

Članak 5. Okupacija

1. Svaka će visoka ugovorna stranka koja je u cijelosti ili djelomično okupirala područje druge visoke ugovorne stranke, koliko je god to moguće, poduprijeti napore nadležnih državnih vlasti okupiranoga područja za čuvanje i očuvanje svojih kulturnih dobara.

2. Ako je potrebno poduzeti mjere za očuvanje kulturnih dobara smještenih na okupiranome području i oštećenih vojnim operacijama i ako ih nadležne državne vlasti ne mogu poduzeti, okupacijska će sila, utoliko koliko je to moguće i u uskoj suradnji s tim vlastima, poduzeti najnužnije mjere očuvanja.

3. Svaka će visoka ugovorna stranka, čiju vladu pripadnici nekog pokreta otpora smatraju svojom zakonitom vladom, upozoriti te pripadnike, ako je to moguće, na obvezu da se pridržavaju onih odredaba Konvencije koje se odnose na poštovanje kulturnih dobara.

Članak 6. Označivanje kulturnih dobara

U skladu s odredbama članka 16., kulturna se dobra mogu označiti znakom raspoznavanja kako bi se olakšala njihova identifikacija.

Članak 7. Vojne mjere

1. Visoke ugovorne stranke obvezuju se da će još u vrijeme mira u vojne propise i naputke unijeti takve odredbe koje osiguravaju pridržavanje ove Konvencije i da će kod pripadnika svojih oružanih snaga poticati duh poštovanja kulture i kulturnih dobara svih naroda.

2. Visoke ugovorne stranke se obvezuju da će još u vrijeme mira, u sklopu svojih oružanih snaga, pripremiti ili ustanoviti službe ili stručno osoblje čija je zadaća osigurati poštovanje kulturnih dobara i surađivati s civilnim vlastima odgovornima za čuvanje tih dobara.

GLAVA II. POSEBNA ZAŠTITA

Članak 8. Odobravanje posebne zaštite

1. Pod posebnu se zaštitu može staviti ograničeni broj skloništa namijenjenih sklanjanju pokretnih kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba, spomeničkih središta i drugih nepokretnih kulturnih dobara od vrlo velike važnosti, pod uvjetima:

a) da se nalaze na dovoljnoj udaljenosti od velikoga industrijskog središta ili od ikojega važnoga vojnog cilja koji je izloženo mjesto, kao što su, primjerice, aerodrom, radiopostaja, organizacija koja se bavi poslovima nacionalne obrane, razmjerno važna luka ili željeznička postaja ili glavni prometni pravac;

b) da se ne upotrebljavaju u vojne svrhe.

2. Sklonište za pokretna kulturna dobra može se, također, bez obzira na lokaciju, staviti pod posebnu zaštitu ako je sagrađeno tako da ga bombardiranja najvjerojatnije ne bi oštetila.

3. Smatra se da se spomeničko središte upotrebljava u vojne svrhe kad se upotrebljava za premještanje vojnog osoblja ili vojne opreme, čak i pri prolaženju. Isto vrijedi kad se aktivnosti izravno povezane s vojnim operacijama, smještajem vojnog osoblja ili proizvodnjom ratnoga materijala obavljaju unutar toga središta.

4. Nadziranje nekog od kulturnih dobara pobrojanih u stavku 1. od u tu svrhu posebno ovlaštenih naoružanih stražara, ili nazočnost policijskih snaga odgovornih za održavanje javnog reda blizu tih kulturnih dobara, ne smatra se upotrebom u vojne svrhe.

5. Ako je neko od kulturnih dobara pobrojanih u stavku 1. ovoga članka smješteno blizu nekoga važnoga vojnog cilja u smislu toga stavka, ono se ipak može staviti pod posebnu

zaštitu ako se visoka ugovorna stranka koja takvu zaštitu zahtijeva obveže da u slučaju oružanog sukoba taj cilj neće upotrijebiti i, osobito, ako je riječ o luci, željezničkoj postaji ili aerodromu, da će odatle skrenuti sav promet. U tom slučaju takvo se skretanje mora pripremiti još u vrijeme mira.

6. Posebna se zaštita odobrava kulturnim dobrima njihovim upisom u »Međunarodni registar kulturnih dobara pod posebnom zaštitom«. Taj se upis može obaviti samo u skladu s odredbama ove Konvencije i pod uvjetima predviđenima u Pravilniku o izvršavanju Konvencije.

Članak 9. Imunitet kulturnih dobara pod posebnom zaštitom

Visoke ugovorne stranke obvezuju se od trenutka upisa u Međunarodni registar osigurati imunitet kulturnih dobara pod posebnom zaštitom suzdržavanjem od svakog neprijateljskog čina usmjerenog protiv tih dobara i, osim u slučajevima predviđenim u stavku 5. članka 8., od svake upotrebe takvih dobara ili njihove okoline u vojne svrhe.

Članak 10. Označivanje i kontrola

Za vrijeme oružanog sukoba kulturna dobra pod posebnom zaštitom moraju biti označena znakom raspoznavanja opisanim u članku 16. i biti dostupna međunarodnoj kontroli kakva je predviđena u Pravilniku o izvršavanju Konvencije.

Članak 11. Opoziv imuniteta

1. Ako neka od visokih ugovornih stranaka u odnosu na ikoje kulturno dobro pod posebnom zaštitom prekrši obveze preuzete na temelju članka 9., protivnička je stranka, tako dugo dok to kršenje traje, oslobođena svoje obveze da osigura imunitet dotičnog dobra. Ona će, međutim, kad je god to moguće, prethodno zahtijevati prestanak takvoga kršenja u razumnom roku.

2. Osim u slučaju predviđenom u stavku 1. ovoga članka, imunitet kulturnog dobra pod posebnom zaštitom može se opozvati samo u iznimnim slučajevima neizbježne vojne potrebe i samo tako dugo dok ta potreba traje. Takvu potrebu može utvrditi samo zapovjednik postrojbe koja je po veličini jednaka diviziji ili veća. U svim slučajevima, kad to okolnosti dopuštaju, odluka o opozivu imuniteta dovoljno vremena unaprijed se priopćuje protivničkoj stranki.

3. Stranka koja opoziva imunitet mora, što je prije moguće, pisano i navodeći razloge, obavijestiti glavnog povjerenika za kulturna dobra, predviđenog u Pravilniku o izvršavanju Konvencije.

GLAVA III. PRIJEVOZ KULTURNIH DOBARA

Članak 12. Transport pod posebnom zaštitom

1. Transport isključivo namijenjen prijevozu kulturnih dobara, bilo unutar nekoga područja ili na neko drugo područje, može, na zahtjev zainteresirane visoke ugovorne stranke, biti pod posebnom zaštitom, pod uvjetima predviđenima u Pravilniku o izvršavanju Konvencije.

2. Transport pod posebnom zaštitom bit će pod međunarodnim nadzorom predviđenim u spomenutom Pravilniku i isticat će znak raspoznavanja opisan u članku 16.

3. Visoke ugovorne stranke suzdržat će se od svakoga neprijateljskog čina prema transportu pod posebnom zaštitom.

Članak 13. Prijevoz u hitnim slučajevima

1. Ako visoka ugovorna stranka ocijeni da sigurnost određenih kulturnih dobara zahtijeva njihov prijevoz i da je riječ o tako hitnom pitanju da se postupak predviđen u članku 12. ne može provesti, osobito na početku oružanog sukoba, transport može isticati znak raspoznavanja opisan u članku 16., osim ako je zahtjev za imunitetom u smislu članka 12. već

bio podnesen i odbijen. Koliko je god to moguće, priopćenje o transportu mora se uputiti protivničkim strankama. Transport kojim se kulturna dobra prevoze na područje druge zemlje ne može isticati znak raspoznavanja, osim ako mu je imunitet izričito odobren.

2. Visoke ugovorne stranke poduzet će, koliko je god to moguće, mjere opreza potrebne kako bi se izbjeglo neprijateljsko djelovanje usmjereno protiv transporta koji je opisan u stavku 1. ovoga članka i koji ističe znak raspoznavanja.

Članak 14. Imunitet od konfiskacije, uzapćenja i zapljene

1. Imunitet od konfiskacije, uzapćenja i zapljene uživaju:

a) kulturna dobra kojima pripada zaštita predviđena u članku 12. ili ona predviđena u članku 13.;

b) prijevozna sredstva isključivo namijenjena prijevozu tih dobara.

2. Ništa u ovome članku ne ograničava pravo pregleda i kontrole.

GLAVA IV. OSOBLJE

Članak 15. Osoblje

Utoliko koliko je to spojivo s interesima sigurnosti, osoblje zaduženo za zaštitu kulturnih dobara mora se, u interesu tih dobara, poštovati i, ako padne u ruke protivničke stranke, mora mu biti omogućeno da nastavi izvršavati svoje dužnosti kad kulturna dobra za koja je odgovorno također padnu u ruke protivničke stranke.

GLAVA V. ZNAK RASPOZNAVANJA

Članak 16. Znak Konvencije

1. Znak raspoznavanja Konvencije ima oblik šiljastoga štita okrenutoga nadolje, ukriž podijeljenoga na tamnoplava i bijela polja (štit se sastoji od jednoga tamnoplavog četverokuta, čiji jedan kut tvori šiljak štita, i od jednoga tamnoplavog trokuta iznad četverokuta, a preostali prostor popunjavaju po jedan bijeli trokut sa svake strane).

2. Znak se upotrebljava pojedinačno ili kao skup od tri znaka u trokutastom obliku (jedan znak ispod), pod uvjetima predviđenima u članku 17.

Članak 17. Upotreba znaka

1. Znak raspoznavanja kao skup od tri znaka može se upotrijebiti kao sredstvo identifikacije samo:

a) za nepokretna kulturna dobra pod posebnom zaštitom;

b) za transporte kulturnih dobara pod uvjetima predviđenima u člancima 12. i 13.;

c) za improvizirana skloništa pod uvjetima predviđenima u Pravilniku o izvršavanju Konvencije.

2. Znak raspoznavanja može se upotrijebiti pojedinačno kao sredstvo identifikacije samo:

a) za kulturna dobra koja nisu pod posebnom zaštitom;

b) za osobe odgovorne za obavljanje kontrole u skladu s Pravilnikom o izvršavanju Konvencije;

c) za osoblje zaduženo za zaštitu kulturnih dobara;

d) za osobne iskaznice predviđene u Pravilniku o izvršavanju Konvencije.

3. Za vrijeme oružanog sukoba zabranjena je upotreba znaka raspoznavanja u slučajevima koji nisu spomenuti u prethodnim stavicima ovoga članka i upotreba u ikoju svrhu znaka sličnoga znaku raspoznavanja.

4. Znak raspoznavanja ne može se staviti na ikoje nepokretno kulturno dobro a da se istodobno ne istakne i ovlaštenje, propisno datirano i potpisano od nadležne vlasti visoke

ugovorne stranke.

GLAVA VI. POLJE PRIMJENE KONVENCIJE

Članak 18. Primjena Konvencije

1. Osim odredaba koje moraju biti na snazi još u vrijeme mira, ova se Konvencija primjenjuje u slučaju objavljenog rata i svakoga drugoga oružanog sukoba koji izbije između dviju ili više visokih ugovornih stranaka, čak i ako ratno stanje nije priznato od jedne ili više njih.

2. Konvencija se, također, primjenjuje u svim slučajevima okupacije dijela ili čitavoga područja visoke ugovorne stranke, čak i ako ta okupacija ne nailazi ni na kakav oružani otpor.

3. Ako neka sila u sukobu nije stranka ove Konvencije, sile koje su stranke ipak ostaju njome vezane u svojim međusobnim odnosima. One će, uz to, biti vezane Konvencijom u odnosu na navedenu silu ako ona izjavi da prihvaća odredbe Konvencije, i to tako dugo dok ih primjenjuje.

Članak 19. Sukobi koji nemaju međunarodni karakter

1. U slučaju oružanog sukoba koji nema međunarodni karakter i koji izbije na području neke od visokih ugovornih stranaka, svaka od stranaka sukoba dužna je primjenjivati najmanje one odredbe ove Konvencije koje se odnose na poštovanje kulturnih dobara.

2. Stranke sukoba nastojat će posebnim sporazumima staviti na snagu sve ili dio ostalih odredaba ove Konvencije.

3. Organizacija Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu može strankama sukoba ponuditi svoje usluge.

4. Primjena prethodnih odredaba ne dira u pravni položaj stranaka sukoba.

GLAVA VII. IZVRŠAVANJE KONVENCIJE

Članak 20. Pravilnik o izvršavanju Konvencije

Načini primjene ove Konvencije određeni su u Pravilniku o izvršavanju Konvencije, koji je njezin sastavni dio.

Članak 21. Sile zaštitnice

Ova se Konvencija i Pravilnik o njezinu izvršavanju primjenjuju u suradnji sa silama zaštitnicama čija je dužnost štititi interese stranaka sukoba.

Članak 22. Postupak mirenja

1. Sile zaštitnice pružaju dobre usluge u svim slučajevima kad to ocijene korisnim u interesu kulturnih dobara, osobito ako postoji nesuglasje između stranaka sukoba o primjeni ili u tumačenju odredaba ove Konvencije ili Pravilnika o njezinu izvršavanju.

2. U tu svrhu svaka od sila zaštitnica može, na poziv jedne stranke, glavnog direktora organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu ili samoinicijativno, strankama sukoba predložiti sastanak njihovih predstavnika i, osobito, vlasti odgovornih za zaštitu kulturnih dobara, ako je to primjereno, na prikladno odabranom neutralnom području. Stranke sukoba dužne su provesti prijedloge o sastanku koji su im podneseni. Sile zaštitnice predložit će strankama sukoba na privolu osobu koja pripada nekoj neutralnoj sili ili koju predloži glavni direktor Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu, a koju će se pozvati da u svojstvu predsjedatelja sudjeluje na takvom sastanku.

Članak 23. Pomoć UNESCO-a

1. Visoke ugovorne stranke mogu pozvati Organizaciju Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu radi pružanja tehničke pomoći u organizaciji zaštite njihovih kulturnih dobara ili u vezi sa svakim drugim problemom koji proizlazi iz primjene ove Konvencije i Pravilnika o njezinu izvršavanju. Organizacija će pružiti takvu pomoć u opsegu određenom

njezinim programom i sredstvima.

2. Organizacija je ovlaštena o tom pitanju samoinicijativno davati prijedloge visokim ugovornim strankama.

Članak 24. Posebni sporazumi

1. Visoke ugovorne stranke mogu sklopiti posebne sporazume o svim pitanjima za koja im se čini primjerenim da ih urede izdvojeno.

2. Ne može se sklopiti ijedan posebni sporazum koji bi umanjio zaštitu koju ova Konvencija osigurava kulturnim dobrima i osoblju zaduženom za njihovu zaštitu.

Članak 25. Razglašavanje Konvencije

Visoke ugovorne stranke obvezuju se da će u svojim odnosnim zemljama što je više moguće, u vrijeme mira i u vrijeme oružanog sukoba, razglašavati tekst ove Konvencije i Pravilnika o njezinu izvršavanju. One se poglavito obvezuju da će njegovo proučavanje unijeti u vojne i, po mogućnosti, u civilne obrazovne programe kako bi se s načelima Konvencije upoznalo cjelokupno stanovništvo, a osobito oružane snage i osoblje zaduženo za zaštitu kulturnih dobara.

Članak 26. Prijevodi i izvještaji

1. Visoke ugovorne stranke priopćavat će međusobno, posredovanjem glavnog direktora Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu, službene prijevode ove Konvencije i Pravilnika o njezinu izvršavanju.

2. Uz to, najmanje jedanput svake četiri godine, one će glavnom direktoru dostavljati izvještaj s informacijama koje procjenjuju primjerenim o poduzetim, pripremljenim ili razmotrenim mjerama njihovih odnosnih vlasti u provedbi ove Konvencije i Pravilnika o njezinu izvršavanju.

Članak 27. Sastanci

1. Glavni direktor Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu može, s pristankom Izvršnog vijeća, sazivati sastanke predstavnika visokih ugovornih stranaka. On je dužan to učiniti ako to zahtijeva najmanje jedna petina visokih ugovornih stranaka.

2. Ne prejudicirajući druge funkcije koje su mu povjerene ovom Konvencijom i Pravilnikom o njezinu izvršavanju, svrha je sastanka proučiti probleme koji se odnose na primjenu Konvencije i Pravilnika o njezinu izvršavanju i što se toga tiče izraditi prijedloge.

3. Osim toga, ako je zastupljena većina visokih ugovornih stranaka, na sastanku se može razmotriti revizija Konvencije i Pravilnika o njezinu izvršavanju, i to u skladu s odredbama članka 39.

Članak 28. Sankcije

Visoke ugovorne stranke obvezuju se da će, u okviru svojega kaznenog zakonodavstva, poduzeti sve potrebne mjere kako bi se osobe, bez obzira na njihovo državljanstvo, koje su izvršile ili naredile da se izvrši povreda ove Konvencije progonile i podvrgnule kaznenim ili disciplinskim sankcijama.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 29. Jezici

1. Ova je Konvencija sastavljena na engleskom, francuskom, ruskom i španjolskom jeziku, tako da su ta četiri teksta jednako vjerodostojna.

2. Organizacija Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu dat će izraditi prijevode Konvencije na ostale službene jezike svoje Opće konferencije.

Članak 30. Potpisivanje

Ova će Konvencija nositi datum 14. svibnja 1954. i ostaje do 31. prosinca 1954. otvorena

za potpisivanje svim državama pozvanima na Konferenciju koja je održana u Haagu od 21. travnja 1954. do 14. svibnja 1954.

Članak 31. Ratifikacija

1. Ova Konvencija podliježe ratifikaciji država potpisnica u skladu s njihovim odnosnim ustavnim postupkom.

2. Isprave o ratifikaciji polažu se kod glavnog direktora Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu.

Članak 32. Pristupanje

Od dana stupanja na snagu ova će Konvencije biti otvorena za pristup svim državama spomenutima u članku 30. koje nisu potpisnice, kao i svim ostalim državama koje Izvršno vijeće Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu pozove da pristupe. Pristup se ostvaruje polaganjem isprave o pristupu kod glavnog direktora Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu.

Članak 33. Stupanje na snagu

1. Ova Konvencija stupa na snagu tri mjeseca nakon što bude položeno pet isprava o ratifikaciji.

2. Poslije toga ona stupa na snagu za svaku visoku ugovornu stranku tri mjeseca nakon polaganja njezine isprave o ratifikaciji ili pristupu.

3. U situacijama predviđenima u člancima 18. i 19., za stranke koje su položile isprave o ratifikaciji ili pristupu prije ili nakon početka neprijateljstava ili okupacije, Konvencija stupa na snagu odmah. U takvim će slučajevima glavni direktor Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu na najbrži mogući način dostaviti obavijesti predviđene u članku 38.

Članak 34. Stvarna primjena

1. Države stranke Konvencije poduzet će na dan njezina stupanja na snagu sve potrebne mjere kako bi osigurale njezinu stvarnu primjenu u razdoblju od šest mjeseci nakon toga stupanja na snagu.

2. To je razdoblje, za svaku državu koja položi ispravu o ratifikaciji ili pristupu nakon dana stupanja Konvencije na snagu, šest mjeseci od dana polaganja njezine isprave o ratifikaciji ili pristupu.

Članak 35. Primjena Konvencije na druga područja

U času ratifikacije ili pristupa, ili u bilo koje vrijeme nakon toga, svaka visoka ugovorna stranka može, notifikacijom upućenom glavnom direktoru Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu, izjaviti da će se ova Konvencija primjenjivati na sva ili na neko od područja za čije je međunarodne odnose ona odgovorna. Spomenuta notifikacija počinje proizvoditi učinak tri mjeseca nakon datuma njezina prijama.

Članak 36. Odnos prema prethodnim konvencijama

1. U odnosima između sila koje su vezane Haaškim konvencijama o zakonima i običajima rata na kopnu (IV.) te o bombardiranju od pomorskih snaga u vrijeme rata (IX.), bilo onima od 29. srpnja 1899. ili onima od 18. listopada 1907., i koje su stranke ove Konvencije, potonja dopunjuje spomenutu Konvenciju (IX.) i Pravilnik pridodan spomenutoj Konvenciji (IV.) te zamjenjuje znak opisan u članku 5. spomenute Konvencije (IX.) znakom opisanim u članku 16. ove Konvencije u slučajevima u kojima ova Konvencija i Pravilnik o njezinu izvršavanju predviđaju upotrebu toga znaka raspoznavanja.

2. U odnosima između sila koje su vezane Washingtonskim paktom od 15. travnja 1935. za zaštitu umjetničkih i znanstvenih ustanova i povijesnih spomenika (Roerichov pakt) i koje su stranke ove Konvencije, potonja dopunjuje Roerichov pakt i zamjenjuje zastavu

raspoznavanja opisanu u članku III. Roerichova pakta znakom određenim u članku 16. ove Konvencije u slučajevima u kojima ova Konvencija i Pravilnik o njezinu izvršavanju predviđaju upotrebu toga znaka raspoznavanja.

Članak 37. Otkazivanje

1. Svaka visoka ugovorna stranka može otkazati ovu Konvenciju u vlastito ime ili u ime svakoga područja za čije je međunarodne odnose ona odgovorna.

2. Otkaz se notificira pisanom ispravom koja se polaže kod glavnog direktora Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu.

3. Otkaz počinje proizvoditi učinak godinu dana nakon prijama isprave o otkazu. Međutim, ako u času isteka te godine stranka koja otkazuje sudjeluje u oružanom sukobu, otkaz neće proizvesti učinak do prestanka neprijateljstava i u svakom slučaju tako dugo dok se ne završe operacije vraćanja kulturnih dobara.

Članak 38. Obavijesti

Glavni direktor Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu obavijestit će države navedene u člancima 30. i 32., kao i Ujedinjene narode, o polaganju svih isprava o ratifikaciji, pristupu ili prihvatu predviđenih u člancima 31., 32. i 39. te o notifikacijama i otkazima predviđenima u odnosnim člancima 35., 37. i 39.

Članak 39. Revizija Konvencije i Pravilnika o njezinu izvršavanju

1. Svaka visoka ugovorna stranka može predložiti izmjene ove Konvencije i Pravilnika o njezinu izvršavanju. Tekst svake predložene izmjene priopćuje se glavnom direktoru Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu, koji će ga dostaviti svakoj visokoj ugovornoj stranki, sa zahtjevom da ga u roku od četiri mjeseca izvijesti o tome:

- a) želi li da se sazove konferencija radi razmatranja predložene izmjene;
- b) je li sklona prihvatanju predložene izmjene bez održavanja konferencije;
- c) je li sklona odbijanju predložene izmjene bez sazivanja konferencije.

2. Odgovore primljene na temelju stavka 1. ovoga članka glavni direktor dostavlja svim visokim ugovornim strankama.

3. Ako su sve visoke ugovorne stranke, koje su u određenom roku izvijestile glavnog direktora Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu, sukladno točki b) stavka 1. ovoga članka, obavijestile glavnog direktora da su sklone prihvatanju izmjene bez održavanja konferencije, on će notifikaciju njihove odluke izvršiti u skladu s člankom 38. Izmjena stupa na snagu za sve visoke ugovorne stranke kad istekne devedeset dana od te notifikacije.

4. Glavni direktor saziva konferenciju visokih ugovornih stranaka radi razmatranja predložene izmjene ako to zahtijeva više od jedne trećine visokih ugovornih stranaka.

5. Izmjene Konvencije ili Pravilnika o njezinu izvršavanju, podvrgnute postupku predviđenom u prethodnome stavku, stupaju na snagu tek nakon što ih jednoglasno usvoje visoke ugovorne stranke zastupljene na konferenciji i prihvati svaka visoka ugovorna stranka.

6. Prihvat visokih ugovornih stranaka izmjena Konvencije ili Pravilnika o njezinu izvršavanju koje usvoji konferencija spomenuta u stavicima 4. i 5., vrši se polaganjem službene isprave kod glavnog direktora Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu.

7. Nakon stupanja na snagu izmjena ove Konvencije ili Pravilnika o njezinu izvršavanju, samo tako izmijenjeni tekst Konvencije i Pravilnika o njezinu izvršavanju ostaje otvoren za ratifikaciju ili pristup.

Članak 40. Registracija

U skladu sa člankom 102. Povelje Ujedinjenih naroda, ova će se Konvencija registrirati u

Tajništvu Ujedinjenih naroda na zahtjev glavnog direktora Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu.

U potvrdu toga su potpisani, prema propisima ovlašteni, potpisali ovu Konvenciju.

Sastavljeno u Haagu, 14. svibnja 1954., u jednom jedinom primjerku koji se polaže u arhive Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu, a kojega će se vjerni ovjerovljeni prijepisi dostaviti svim državama navedenima u člancima 30. i 32., kao i Ujedinjenim narodima.

PRAVILNIK O IZVRŠAVANJU KONVENCIJE ZA ZAŠTITU KULTURNIH DOBARA U SLUČAJU ORUŽANOG SUKOBA

GLAVA I. KONTROLA

Članak 1. Međunarodni popis osoba

Čim Konvencija stupi na snagu, glavni direktor Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu utvrdit će međunarodni popis sastavljen od svih osoba imenovanih od visokih ugovornih stranaka, sposobnih za obavljanje dužnosti glavnog povjerenika za kulturna dobra. Taj će se popis periodično revidirati na inicijativu glavnog direktora Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu, a na temelju zahtjeva visokih ugovornih stranaka.

Članak 2. Organiziranje kontrole

Čim neka visoka ugovorna stranka postane sudionicom oružanog sukoba na koji se primjenjuje članak 18. Konvencije:

- a) ona će imenovati predstavnika za kulturna dobra smještena na njezinu području; ako okupira neko drugo područje, dužna je imenovati posebnog predstavnika za kulturna dobra na tom području;
- b) sila zaštitnica svake stranke koja je protivnička toj visokoj ugovornoj stranki imenovat će delegate kod potonje, u skladu sa člankom 3. koji slijedi;
- c) kod te visoke ugovorne stranke imenovat će se glavni povjerenik za kulturna dobra, u skladu sa člankom 4.

Članak 3. Imenovanje delegata sila zaštitnica

Sila zaštitnica imenuje svoje delegate iz reda članova diplomatskog ili konzularnog osoblja ili, uz privolu stranke kod koje će biti akreditirani, iz reda drugih osoba.

Članak 4. Imenovanje glavnog povjerenika

1. Glavni će povjerenik za kulturna dobra biti odabran s međunarodnog popisa osoba zajedničkim sporazumom između stranke kod koje će biti akreditiran i sila zaštitnica protivničkih stranaka.

2. Ako stranke ne postignu sporazum u roku od tri tjedna računajući od početka pregovora o tom pitanju, zahtijevat će od predsjednika Međunarodnog suda da imenuje glavnog povjerenika, koji će svoju dužnost preuzeti tek pošto dobije privolu stranke kod koje će biti akreditiran.

Članak 5. Zadaće delegata

Delegati sila zaštitnica utvrđuju kršenja Konvencije, istražuju, uz pristanak stranke kod koje su akreditirani, okolnosti u kojima su se dogodila, poduzimaju na mjestu događaja korake kako bi ih zaustavili te, ako je to potrebno, obavještavaju glavnog povjerenika. Njega stalno obavještavaju o svojem djelovanju.

Članak 6. Zadaće glavnog povjerenika

1. Glavni povjerenik za kulturna dobra razmatra, zajedno s predstavnicima stranke kod koje je akreditiran i zainteresiranim delegatima, pitanja koja se pojave u vezi s primjenom

Konvencije.

2. U slučajevima predviđenima ovim Pravilnikom on je ovlašten za donošenje odluka i imenovanja.

3. Uz privolu stranke kod koje je akreditiran, on ima pravo narediti istragu ili je sam voditi.

4. Kod stranaka sukoba ili njihovih sila zaštitnica on poduzima sve korake koje smatra korisnima za primjenu Konvencije.

5. On sastavlja potrebne izvještaje o primjeni Konvencije i priopćuje ih zainteresiranim strankama i njihovim silama zaštitnicama. Prijepise tih izvještaja upućuje glavnom direktoru Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu, koji se može koristiti samo u njima sadržanim tehničkim podacima.

6. Ako nema sile zaštitnice, glavni povjerenik obavlja dužnosti povjerene sili zaštitnici člancima 21. i 22. Konvencije.

Članak 7. Inspektori i stručnjaci

1. Svaki put kad glavni povjerenik za kulturna dobra, na zahtjev zainteresiranih delegata ili nakon savjetovanja s njima, to smatra potrebnim, predlaže stranki kod koje je akreditiran na privolu osobu u svojstvu inspektora za kulturna dobra, kojemu će se povjeriti određena zadaća. Inspektor je odgovoran samo glavnom povjereniku.

2. Glavni povjerenik, delegati i inspektori mogu se obratiti za usluge stručnjacima, koji će se, također, predložiti na privolu stranki spomenutoj u prethodnome stavku.

Članak 8. Obavljanje kontrole

Glavni povjerenici za kulturna dobra, delegati sila zaštitnica, inspektori i stručnjaci ni u kojem slučaju ne smiju prekoračiti svoje ovlasti. Oni osobito moraju voditi računa o potrebama sigurnosti visoke ugovorne stranke kod koje su akreditirani i u svim okolnostima postupati u skladu sa zahtjevima vojne situacije o kakvoj ih je obavijestila ta visoka ugovorna stranka.

Članak 9. Zamjena sila zaštitnica

Ako se stranka sukoba ne koristi ili se prestane koristiti djelovanjem sile zaštitnice, neku se neutralnu državu može zamoliti da preuzme dužnosti sile zaštitnice koje se tiču imenovanja glavnog povjerenika za kulturna dobra u skladu s postupkom predviđenim u članku 4. Tako imenovani glavni povjerenik, ako zatreba, povjerit će inspektorima dužnosti delegata sila zaštitnica određene ovim Pravilnikom.

Članak 10. Troškovi

Nagrada i troškovi glavnog povjerenika za kulturna dobra, inspektora i stručnjaka padaju na teret stranke kod koje su akreditirani. Nagrada i troškovi delegata sila zaštitnica predmet su sporazuma između tih sila i država čije interese štite.

GLAVA II. POSEBNA ZAŠTITA

Članak 11. Improvizirana skloništa

1. Ako je, tijekom oružanog sukoba, visoka ugovorna stranka zbog nepredviđenih okolnosti prisiljena urediti improvizirano sklonište i ako želi da se ono stavi pod posebnu zaštitu, ona će o toj činjenici odmah obavijestiti glavnog povjerenika koji je kod nje akreditiran.

2. Ako glavni povjerenik smatra da okolnosti i važnost kulturnih dobara koja su sklonjena u to improvizirano sklonište opravdavaju takvu mjeru, on može ovlastiti visoku ugovornu stranku da takvo sklonište označi znakom raspoznavanja određenim u članku 16. Konvencije. O svojoj će odluci bez odgode obavijestiti zainteresirane delegate sila zaštitnica, od kojih svaki može, u roku od trideset dana, narediti bezodvlačno skidanje znaka.

3. Čim ti delegati izraze svoju suglasnost ili ako je rok od trideset dana protekao a da nijedan od zainteresiranih delegata nije stavio prigovor i ako improvizirano sklonište, prema mišljenju glavnog povjerenika, ispunja uvjete predviđene u članku 8. Konvencije, glavni će povjerenik od glavnog direktora Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu zahtijevati da sklonište upiše u Registar kulturnih dobara pod posebnom zaštitom.

Članak 12. Međunarodni registar kulturnih dobara pod posebnom zaštitom

1. Utvrđuje se Međunarodni registar kulturnih dobara pod posebnom zaštitom.

2. Glavni direktor Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu vodi taj Registar. Prijepise dostavlja glavnom tajniku Ujedinjenih naroda i visokim ugovornim strankama.

3. Registar je podijeljen na odjeljke, svaki od njih u ime jedne visoke ugovorne stranke. Svaki je odjeljak podijeljen na tri stavka pod ovim naslovima: skloništa, spomenička središta, ostala nepokretna kulturna dobra. Glavni direktor određuje koje podatke sadrži svaki odjeljak.

Članak 13. Zahtjevi za upis

1. Svaka visoka ugovorna stranka može glavnom direktoru Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu podnijeti zahtjeve za upis u Registar određenih skloništa, spomeničkih središta ili drugih nepokretnih kulturnih dobara smještenih na njezinu području. Takvi zahtjevi sadrže podatke o mjestu gdje se ta dobra nalaze i potvrdu da ta dobra ispunjavaju uvjete predviđene u članku 8. Konvencije.

2. U slučaju okupacije okupacijska sila ima pravo podnijeti takav zahtjev.

3. Glavni će direktor Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu bez odgode poslati prijepise zahtjeva za upis svakoj visokoj ugovornoj stranki.

Članak 14. Prigovori

1. Svaka visoka ugovorna stranka može, pismom upućenim glavnom direktoru Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu, podnijeti prigovor na upis nekoga kulturnog dobra. On to pismo mora primiti u roku od četiri mjeseca od dana kad je poslao prijepis zahtjeva za upis.

2. Takav prigovor mora biti obrazložen, ali tako da jedini valjani razlozi mogu biti:

a) da dobro nije kulturno dobro;

b) da dobro ne ispunjava uvjete spomenute u članku 8. Konvencije.

3. Glavni će direktor bez odgode poslati prijepis pisma s prigovorom visokim ugovornim strankama. Ako je to potrebno, on će zatražiti mišljenje Međunarodnog odbora za kulturna dobra, umjetničke i povijesne lokalitete i arheološke iskopine te, ako to ocijeni korisnim, svakoga drugog nadležnog tijela ili osobe.

4. Glavni direktor ili visoka ugovorna stranka koja zahtijeva upis može, kod visoke ugovorne stranke koja je podnijela prigovor, poduzeti sve korake koje smatra potrebnima kako bi se prigovor povukao.

5. Ako visoka ugovorna stranka, nakon što je u vrijeme mira podnijela zahtjev za upis nekoga kulturnog dobra u Registar, postane sudionicom oružanog sukoba prije nego što je upis izvršen, glavni će direktor odmah upisati dotično kulturno dobro u Registar privremeno, u očekivanju usvajanja, povlačenja ili poništenja svakoga prigovora koji može ili je mogao biti podnesen.

6. Ako u roku od šest mjeseci od dana kad je primio pismo s prigovorom glavni direktor ne primi od visoke ugovorne stranke koja je podnijela prigovor obavijest o tome da je prigovor povučen, visoka ugovorna stranka koja je podnijela zahtjev za upis može zahtijevati arbitražu u skladu s postupkom predviđenim u sljedećem stavku.

7. Zahtjev za arbitražu mora se podnijeti najkasnije godinu dana od dana kad je glavni

direktor primio pismo s prigovorom. Svaka od dviju stranaka spora imenuje jednog arbitra. U slučaju kad je neki zahtjev za upis bio predmetom više od jednoga prigovora, visoke ugovorne stranke koje su podnijele prigovor imenuju zajedno jednog arbitra. Ta će dva arbitra odabrati glavnog arbitra s međunarodnog popisa predviđenoga u članku 1. ovoga Pravilnika. Ako se arbitri o tom odabiru ne mogu složiti, zamolit će predsjednika Međunarodnog suda da imenuje glavnog arbitra, koji se ne mora nužno odabrati s međunarodnog popisa. Tako ustrojeni arbitražni sud određuje vlastiti postupak. Na njegove odluke nema priziva.

8. Svaka visoka ugovorna stranka može, u času kad izbije spor u kojem je stranka, izjaviti da ne želi primijeniti arbitražni postupak predviđen u prethodnome stavku. U tom će slučaju glavni direktor prigovor na zahtjev za upis podastrijeti visokim ugovornim strankama. Prigovor će se usvojiti samo ako to visoke ugovorne stranke odluče dvotrećinskom većinom onih koje su glasovale. Glasuje se dopisno, osim ako glavni direktor Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu smatra prijeko potrebnim sazivanje sastanka na temelju ovlasti koje su mu dane člankom 27. Konvencije. Ako glavni direktor odluči da se glasuje dopisno, pozvat će visoke ugovorne stranke da mu u zapečaćenim pismima dostave svoje glasove u roku od šest mjeseci od dana kad im je upućen poziv da to učine.

Članak 15. Upis

1. Glavni direktor Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu daje upisati u Registar, pod rednim brojem, svako kulturno dobro za koje je podnesen zahtjev za upis ako taj zahtjev nije, u roku predviđenom u stavku 1. članka 14., bio predmet prigovora.

2. U slučaju kad je podnesen prigovor, a s iznimkom odredbe stavka 5. članka 14., glavni će direktor upisati dobro u Registar samo ako je prigovor povučen ili ako nije usvojen sukladno postupku ustanovljenom u stavku 7. članka 14. ili onom ustanovljenom u stavku 8. istoga članka.

3. U slučaju predviđenom u stavku 3. članka 11. glavni će direktor upisati dobro u Registar ako to zahtijeva glavni povjerenik za kulturna dobra.

4. Glavni će direktor, bez odgode, glavnom tajniku Ujedinjenih naroda, visokim ugovornim strankama i, na zahtjev stranke koje zahtijeva upis, svim ostalim državama navedenima u člancima 30. i 32. Konvencije, poslati ovjеровljeni prijepis svakoga upisa u Registar. Upis stupa na snagu trideset dana nakon slanja takvih prijepisa.

Članak 16. Brisanje

1. Glavni direktor Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu daje kulturno dobro brisati iz Registra:

- a) na zahtjev visoke ugovorne stranke na čijem se području dobro nalazi;
- b) ako je visoka ugovorna stranka koja je podnijela zahtjev za upis otkazala Konvenciju, i to kad taj otkaz stupi na snagu;
- c) u slučaju predviđenom u stavku 5. članka 14. kad je neki prigovor usvojen sukladno postupku spomenutom u stavku 7. članka 14. ili onom predviđenom u stavku 8. istoga članka.

2. Glavni će direktor, bez odgode, glavnom tajniku Ujedinjenih naroda i svim državama koje su primile prijepis upisa u Registar, poslati ovjеровljeni prijepis svakoga brisanja iz Registra. Brisanje stupa na snagu trideset dana nakon slanja takvih prijepisa.

GLAVA III. PRIJEVOZ KULTURNIH DOBARA

Članak 17. Postupak za stjecanje imuniteta

1. Zahtjev spomenut u stavku 1. članka 12. Konvencije upućuje se glavnom povjereniku za kulturna dobra. U njemu se moraju navesti razlozi za njegovo podnošenje te približan broj i važnost kulturnih dobara koje treba prevesti, mjesto gdje se ta dobra u to vrijeme nalaze, novo predviđeno mjesto, prijevozna sredstva, put kojim će ići, predviđeni datum prijevoza i sve

druge korisne informacije.

2. Ako glavni povjerenik, nakon što prihvati mišljenja koja smatra primjerenima, procijeni da je taj prijevoz opravdan, savjetovat će se sa zainteresiranim delegatima sila zaštitnica o mjerama za njegovo obavljanje. Nakon takvoga savjetovanja on će o tom prijevozu obavijestiti zainteresirane stranke sukoba, uključujući u to priopćenje sve korisne informacije.

3. Glavni povjerenik imenuje jednoga ili više inspektora koji će se uvjeriti da transport sadrži samo dobra navedena u zahtjevu, da se prijevoz obavlja na odobrene načine i da transport nosi znak raspoznavanja. Taj inspektor ili ti inspektori prate transport do odredišta.

Članak 18. Prijevoz u inozemstvo

Ako se prijevoz pod posebnom zaštitom obavlja na područje druge zemlje, uređen je ne samo člankom 12. Konvencije i člankom 17. ovoga Pravilnika, nego i sljedećim odredbama:

a) za vrijeme dok se kulturna dobra nalaze na području druge države, ta je država ostavoprimalac i brine se o tim dobrima s jednakom pažnjom kakvu posvećuje svojim kulturnim dobrima slične važnosti;

b) država ostavoprimalac vratit će ta dobra tek nakon prestanka sukoba; taj će se povrat ostvariti u roku od šest mjeseci nakon što je zatražen;

c) za vrijeme uzastopnih prijevoza i za vrijeme dok se nalaze na području druge države, kulturna su dobra izuzeta od konfiskacije i ne mogu biti predmetom raspolaganja ni ostavodavca niti ostavoprimalca. Međutim, ako to sigurnost dobara zahtijeva, ostavoprimalac može, uz pristanak ostavodavca, dati prevesti dobra na područje treće zemlje, pod uvjetima predviđenima u ovome članku;

d) zahtjev za stavljanje pod posebnu zaštitu mora sadržavati navod da država na čije se područje dobra prevoze prihvaća odredbe ovoga članka.

Članak 19. Okupirano područje

Kad visoka ugovorna stranka koja okupira područje druge visoke ugovorne stranke prevozi kulturna dobra u sklonište smješteno drugdje na tom području, a u nemogućnosti je pridržavati se postupka predviđenoga u članku 17. Pravilnika, taj se prijevoz ne smatra otuđenjem u smislu članka 4. Konvencije ako glavni povjerenik za kulturna dobra, nakon što se savjetuje s redovitim osobljem za zaštitu, pismeno potvrdi da su okolnosti prouzročile nužnost takvoga prijevoza.

GLAVA IV. ZNAK RASPOZNAVANJA

Članak 20. Postavljanje znaka

1. Stavljanje znaka raspoznavanja i stupanj njegove vidljivosti prepušteni su procjeni nadležnih vlasti svake visoke ugovorne stranke. Znak se može isticati na zastavama i na trakama oko ruke; on se može naslikati na neki predmet ili prikazati na neki drugi prikladan način.

2. Međutim, u slučaju oružanog sukoba, ne prejudicirajući moguće potpunije označivanje, znak se mora staviti na transporte u slučajevima predviđenima u člancima 12. i 13. Konvencije tako da bude danju jasno vidljiv iz zraka, kao i sa zemlje.

Znak treba biti vidljiv sa zemlje:

a) u pravilnim razmacima dostatnima kako bi se jasno naznačila granica spomeničkog središta pod posebnom zaštitom;

b) na ulazu u druga nepokretna kulturna dobra pod posebnom zaštitom.

Članak 21. Identifikacija osoba

1. Osobe spomenute u članku 17. stavku 2. točkama b) i c) Konvencije mogu nositi traku oko ruke sa znakom raspoznavanja, izdanom i sa žigom nadležnih vlasti.

2. Te osobe nose posebnu osobnu iskaznicu sa znakom raspoznavanja. Ta iskaznica sadrži najmanje prezime, imena, datum rođenja, položaj ili čin i dužnost nositelja. Iskaznica sadrži fotografiju nositelja, kao i njegov potpis ili njegove otiske prstiju, ili oboje. Na njoj je otisnut suhi žig nadležnih vlasti.

3. Svaka visoka ugovorna stranka utvrđuje uzorak osobne iskaznice prema predlošku koji je kao primjer priložen ovom Pravilniku. Visoke ugovorne stranke uzajamno si dostavljaju uzorak koji upotrebljavaju. Svaka je osobna iskaznica, po mogućnosti, izrađena u najmanje dva primjerka, od kojih jedan čuva sila koja ju je izdala.

4. Spomenute se osobe ne mogu, osim iz opravdanih razloga, lišiti njihove osobne iskaznice niti prava nošenja trake oko ruke.

PROTOKOL

Visoke ugovorne stranke sporazumjele su se kako slijedi:

I.

1. Svaka se visoka ugovorna stranka obvezuje da će spriječiti izvoz kulturnih dobara s područja koje je okupirala u vrijeme oružanog sukoba, a koja su definirana u članku 1. Konvencije za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba, potpisane u Haagu 14. svibnja 1954.

2. Svaka se visoka ugovorna stranka obvezuje da će sekvestrirati kulturna dobra koja su na njezino područje izravno ili neizravno uvezena s bilo kojega okupiranog područja. Ta će se sekvestracija izvršiti bilo automatski u času uvoza ili, ako se to ne učini, na zahtjev vlasti toga područja.

3. Svaka se visoka ugovorna stranka obvezuje da će nakon prestanka neprijateljstava nadležnim vlastima prethodno okupiranoga područja vratiti kulturna dobra koja se kod nje nalaze, ako su ta dobra izvezena suprotno načelima iz stavka 1. Ta se dobra nikada ne mogu zadržati na ime ratne odštete.

4. Visoka Ugovorna stranka, čija je obveza bila spriječiti izvoz kulturnih dobara s područja koje je okupirala, mora platiti odštetu poštenom posjedniku kulturnih dobara, koja se moraju vratiti u skladu s prethodnim stavkom.

II.

5. Kulturna dobra podrijetlom s područja visoke ugovorne stranke koja je ona, radi njihove zaštite od opasnosti oružanog sukoba, predala u ostavu na područje druge visoke ugovorne stranke, potonja će nakon prestanka neprijateljstava vratiti nadležnim vlastima područja podrijetla.

III.

6. Ovaj će Protokol nositi datum 14. svibnja 1954. i ostaje do 31. prosinca 1954. otvoren za potpisivanje svim državama pozvanima na Konferenciju koja je održana u Haagu od 21. travnja 1954. do 14. svibnja 1954.

7. a) Ovaj Protokol podliježe ratifikaciji država potpisnica u skladu s njihovim odnosnim ustavnim postupkom

b) Isprave o ratifikaciji polažu se kod glavnog direktora Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu.

8. Od dana stupanja na snagu ovaj će Protokol biti otvoren za pristup svim državama spomenutima u stavku 6. koje nisu potpisnice, kao i svim ostalim državama koje Izvršno vijeće Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu pozove da pristupe. Pristup se ostvaruje polaganjem isprave o pristupu kod glavnog direktora Organizacije

Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu.

9. Države navedene u stavcima 6. i 8. mogu, pri potpisivanju, ratifikaciji ili pristupanju, izjaviti da neće biti vezane odredbama odjeljka I. ili odredbama odjeljka II. ovoga Protokola.

10. a) Ovaj Protokol stupa na snagu tri mjeseca nakon što bude položeno pet isprava o ratifikaciji.

b) Poslije toga on stupa na snagu za svaku visoku ugovornu stranku tri mjeseca nakon polaganja njezine isprave o ratifikaciji ili pristupu.

c) U situacijama predviđenima u člancima 18. i 19. Konvencije za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba, potpisane u Haagu 14. svibnja 1954., za stranke koje su položile isprave o ratifikaciji ili pristupu prije ili nakon početka neprijateljstava ili okupacije, Protokol stupa na snagu odmah. U takvim će slučajevima glavni direktor Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu na najbrži mogući način dostaviti obavijesti predviđene u stavku 14.

11. a) Države stranke Protokola poduzet će na dan njegova stupanja na snagu sve potrebne mjere kako bi osigurale njegovu stvarnu primjenu u razdoblju od šest mjeseci nakon toga stupanja na snagu.

b) To je razdoblje, za svaku državu koja položi ispravu o ratifikaciji ili pristupu nakon dana stupanja Protokola na snagu, šest mjeseci od dana polaganja njezine isprave o ratifikaciji ili pristupu.

12. U času ratifikacije ili pristupa, ili u bilo koje vrijeme nakon toga, svaka visoka ugovorna stranka može, notifikacijom upućenom glavnom direktoru Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu, izjaviti da će se ovaj Protokol primjenjivati na sva ili na neko od područja za čije je međunarodne odnose ona odgovorna. Spomenuta notifikacija počinje proizvoditi učinak tri mjeseca nakon datuma njezina prijama.

13. a) Svaka visoka ugovorna stranka može otkazati ovaj Protokol u vlastito ime ili u ime svakoga područja za čije je međunarodne odnose ona odgovorna.

b) Otkaz se notificira pismenom ispravom koja se polaže kod glavnog direktora Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu.

c) Otkaz počinje proizvoditi učinak godinu dana nakon prijama isprave o otkazu. Međutim, ako u času isteka te godine stranka koja otkazuje sudjeluje u oružanom sukobu, otkaz neće proizvesti učinak do prestanka neprijateljstava i u svakom slučaju tako dugo dok se ne završe operacije vraćanja kulturnih dobara.

14. Glavni direktor Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu obavijestit će države navedene u stavcima 6. i 8., kao i Ujedinjene narode, o polaganju svih isprava o ratifikaciji, pristupu ili prihvatu predviđenih u stavcima 7., 8. i 15. te o notifikacijama i otkazima predviđenima u odnosnim stavcima 12. i 13.

15. a) Ovaj se Protokol može revidirati ako reviziju zahtijeva više od jedne trećine visokih ugovornih stranaka.

b) U tu svrhu glavni direktor Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu saziva konferenciju.

c) Izmjene ovoga Protokola stupaju na snagu tek nakon što ih jednoglasno usvoje visoke ugovorne stranke zastupljene na konferenciji i prihvati svaka visoka ugovorna stranka.

d) Prihvat visokih ugovornih stranaka izmjena ovoga Protokola koje usvoji konferencija spomenuta u točkama b) i c), obavlja se polaganjem službene isprave kod glavnog direktora Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu.

e) Nakon stupanja na snagu izmjena ovoga Protokola, samo tako izmijenjeni tekst ovoga Protokola ostaje otvoren za ratifikaciju ili pristup.

U skladu sa člankom 102. Povelje Ujedinjenih naroda, ovaj će se Protokol registrirati u

Tajništvu Ujedinjenih naroda na zahtjev glavnog direktora Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu.

U potvrdu toga su potpisani, propisno ovlašteni, potpisali ovaj Protokol.

Sastavljeno u Haagu, 14. svibnja 1954., na engleskom, francuskom, ruskom i španjolskom jeziku, s tim da su ta četiri teksta jednako vjerodostojna, u jednom jedinom primjerku koji se polaže u arhive Organizacije Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu, a kojega će se vjerni ovjerovljeni prijepisi dostaviti svim državama navedenima u stavcima 6. i 8., kao i Ujedinjenim narodima.

Klasa: 612-08/02-01-56
Urbroj: 532-03-3/4-02-01
Zagreb, 28. ožujka 2002.

Ministar
dr. sc. Antun Vujić, v. r.

HRVATSKI SABOR

114

Na temelju članka 88. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O POTVRĐIVANJU DRUGOG PROTOKOLA UZ KONVENCIJU ZA ZAŠTITU KULTURNIH DOBARA U SLUČAJU ORUŽANOG SUKOB

Proglašavam Zakon o potvrđivanju Drugog protokola uz Konvenciju za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba, kojega je Hrvatski sabor donio na sjednici 29. studenoga 2005. godine

Broj: 01-081-05-3531/2

Zagreb, 2. prosinca 2005.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Stjepan Mesić, v. r.

ZAKON

O POTVRĐIVANJU DRUGOG PROTOKOLA UZ KONVENCIJU ZA ZAŠTITU KULTURNIH DOBARA U SLUČAJU ORUŽANOG SUKOB

Članak 1.

Potvrđuje se Drugi protokol uz Konvenciju za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba sastavljen u Haagu 26. ožujka 1999. godine u izvorniku na arapskom, engleskom, francuskom, kineskom, ruskom i španjolskom jeziku.

Članak 2.

Tekst Protokola iz članka 1. ovoga Zakona u izvorniku na engleskom jeziku i u prijevodu na hrvatski jezik glasi:

DRUGI PROTOKOL UZ KONVENCIJU ZA ZAŠTITU KULTURNIH DOBARA U SLUČAJU ORUŽANOG SUKOB

Stranke,

Svjesne potrebe poboljšanja zaštite kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba i uspostave pojačanog sustava zaštite posebno određenih kulturnih dobara,

Ponovno potvrđujući važnost odredaba Konvencije za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba, sastavljene u Haagu 14. svibnja 1954., i ističući nužnost dopune tih odredaba mjerama za jačanje njihove provedbe,

Želeći visokim ugovornim strankama Konvencije osigurati načine tješnjeg uključivanja u zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba utvrđivanjem odgovarajućih postupaka,

Smatrajući da bi pravila koja uređuju zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba trebala odražavati razvoj međunarodnog prava,

Potvrđujući da će pravilima običajnoga međunarodnog prava i nadalje biti uređena pitanja koja nisu uređena odredbama ovoga Protokola,

sporazumjele su se kako slijedi:

Glava 1.

UVOD

Članak 1. Definicije

U smislu ovoga Protokola:

- a) »stranka« znači državu stranku ovoga Protokola,
- b) »kulturna dobra« znači kulturna dobra kako su definirana u članku 1. Konvencije,
- c) »Konvencija« znači Konvenciju za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba, sastavljenu u Haagu 14. svibnja 1954.,
- d) »visoka ugovorna stranka« znači državu stranku Konvencije,
- e) »pojačana zaštita« znači sustav pojačane zaštite uspostavljen člankom 10. i 11.,
- f) »vojni cilj« znači objekt koji po svojoj naravi, smještaju, svrsi ili upotrebi djelotvorno pridonosi vojnoj akciji i čije potpuno ili djelomično uništenje, zauzimanje ili onesposobljenje pruža u danim okolnostima jasnu vojnu prednost,
- g) »protupravno« znači pod prisilom ili na drugi način kršeći primjenjiva pravila unutarnjeg prava okupiranoga područja ili međunarodnog prava,
- h) »Popis« znači Međunarodni popis kulturnih dobara pod pojačanom zaštitom ustanovljen u skladu s člankom 27. stavkom 1. točkom b),
- i) »glavni direktor« znači glavnog direktora UNESCO-a,
- j) »UNESCO« znači Organizaciju Ujedinjenih naroda za prosvjetu, znanost i kulturu,
- k) »Prvi protokol« znači Protokol za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba, sastavljen u Haagu 14. svibnja 1954.

Članak 2.

Odnos prema Konvenciji

Ovaj Protokol dopunjuje Konvenciju u odnosima između stranaka.

Članak 3.

Polje primjene

1. Uz odredbe koje se primjenjuju u vrijeme mira, ovaj se Protokol primjenjuje u situacijama navedenima u članku 18. stavku 1. i 2. Konvencije te u članku 22. stavku 1.
2. Ako neka od stranaka oružanog sukoba nije vezana ovim Protokolom, stranke ovoga Protokola ostaju njime vezane u svojim međusobnim odnosima. One će, uz to, biti vezane ovim Protokolom u odnosu na državu stranku oružanog sukoba koja nije njime vezana ako ona prihvati odredbe ovoga Protokola, i to tako dugo dok ih primjenjuje.

Članak 4.

Odnos između glave 3. i ostalih odredaba Konvencije i ovoga Protokola

Primjena odredaba glave 3. ovoga Protokola ne dira u:

1. primjenu odredaba glave I. Konvencije i glave 2. ovoga Protokola,
2. primjenu odredaba glave II. Konvencije, osim što će se, između stranaka ovoga Protokola ili između stranke i države koja prihvati i primjenjuje ovaj Protokol u skladu s člankom 3. stavkom 2., ako je kulturnom dobru odobrena i posebna zaštita i pojačana zaštita, primijeniti samo odredbe o pojačanoj zaštiti.

Glava 2.

OPĆE ODREDBE O ZAŠTITI

Članak 5.

Čuvanje kulturnih dobara

Pripremne mjere koje se za čuvanje kulturnih dobara od predvidivih posljedica oružanog sukoba, sukladno članku 3. Konvencije poduzimaju u vrijeme mira uključuju, prema potrebi, izradu popisa kulturnih dobara, planiranje izvanrednih mjera zaštite od požara ili urušenja, pripremu za premještanje pokretnih kulturnih dobara ili osiguranje odgovarajuće zaštite takvih dobara na mjestima gdje se nalaze i određivanje nadležnih vlasti odgovornih za čuvanje kulturnih dobara.

Članak 6.

Poštivanje kulturnih dobara

U cilju osiguranja poštovanja kulturnih dobara u skladu s člankom 4. Konvencije:

a) na odstupanje na osnovi imperativne vojne potrebe u smislu članka 4. stavka 2. Konvencije radi usmjerivanja neprijateljskog čina prema kulturnom dobru, može se pozivati samo onda i tako dugo dok:

(i) je to kulturno dobro svojom funkcijom pretvoreno u vojni cilj, i

(ii) nema drugoga stvarno mogućeg rješenja za postizanje slične vojne prednosti kakvu pruža usmjerivanje neprijateljskog čina prema tom cilju,

b) na odstupanje na osnovi imperativne vojne potrebe u smislu članka 4. stavka 2. Konvencije radi upotrebe kulturnih dobara za svrhe koje će ih vjerojatno izložiti uništenju ili oštećenju, može se pozivati samo onda i tako dugo dok nije moguć izbor između takve upotrebe kulturnih dobara i nekoga drugog stvarno mogućeg načina za postizanje slične vojne prednosti,

c) odluku o pozivanju na imperativnu vojnu potrebu može donijeti samo zapovjednik postrojbe koja je po veličini jednaka bojni ili veća, ili postrojbe po veličini manje ako okolnosti drukčije ne dopuštaju,

d) u slučaju napada zasnovanog na odluci donesenoj u skladu s točkom a), mora se unaprijed dati djelotvorno upozorenje kad god to okolnosti dopuštaju.

Članak 7.

Mjere opreza pri napadu

Ne dirajući u ostale mjere opreza propisane međunarodnim humanitarnim pravom pri izvođenju vojnih operacija, svaka stranka sukoba mora:

a) učiniti sve što je stvarno moguće kako bi provjerila da ciljevi koje će napasti nisu kulturna dobra zaštićena na temelju članka 4. Konvencije,

b) poduzeti sve stvarno moguće mjere opreza pri izboru sredstava i metoda napada kako bi se izbjeglo, i u svakom slučaju svelo na minimum, slučajno oštećenje kulturnih dobara zaštićenih na temelju članka 4. Konvencije,

c) se suzdržati od donošenja odluke o izvođenju napada od kojega se može očekivati da će prouzročiti slučajno oštećenje kulturnih dobara zaštićenih na temelju članka 4. Konvencije, koje bi bilo prekomjerno u odnosu na predviđenu stvarnu i izravnu vojnu prednost, te

d) opozvati ili prekinuti napad ako postane jasno:

(i) da je cilj kulturno dobro zaštićeno na temelju članka 4. Konvencije,

(ii) da se može očekivati kako će napad prouzročiti slučajno oštećenje kulturnih dobara zaštićenih na temelju članka 4. Konvencije, koje bi bilo prekomjerno u odnosu na predviđenu stvarnu i izravnu vojnu prednost.

Članak 8.

Mjere opreza od posljedica neprijateljstava

Stranke sukoba moraju u najvećoj stvarno mogućoj mjeri:

a) premjestiti pokretna kulturna dobra iz blizine vojnih ciljeva ili osigurati odgovarajuću zaštitu na mjestima gdje se nalaze,

b) izbjeći smještanje vojnih ciljeva blizu kulturnih dobara.

Članak 9.

Zaštita kulturnih dobara na okupiranome području

1. Ne dirajući odredbe članka 4. i 5. Konvencije, stranka koja je u cijelosti ili djelomično okupirala područje druge stranke, zabranit će i spriječiti što se tiče okupiranoga područja:

a) svaki protupravni izvoz, neko drugo premještanje ili prijenos vlasništva kulturnih dobara,

b) svako arheološko iskapanje, osim ako je ono nedvojbeno nužno radi čuvanja, evidentiranja ili očuvanja kulturnih dobara,

c) svaku preinaku ili promjenu namjene kulturnih dobara s namjerom prikrivanja ili uništenja kulturnih, povijesnih ili znanstvenih dokaza.

2. Svako arheološko iskapanje, preinaka ili promjena namjene kulturnih dobara na okupiranome području mora se izvršiti u uskoj suradnji s nadležnim državnim vlastima toga područja, osim ako okolnosti to ne dopuštaju.

Glava 3.

POJAČANA ZAŠTITA

Članak 10.

Pojačana zaštita

Kulturno se dobro može staviti pod pojačanu zaštitu ako ispunjava sljedeća tri uvjeta:

- a) da je to kulturna baština od najveće važnosti za čovječanstvo,
- b) da je zaštićeno odgovarajućim unutarnjim pravnim i administrativnim mjerama, kojima mu se priznaje iznimna kulturna i povijesna vrijednost i osigurava najviša razina zaštite,
- c) da se ne upotrebljava u vojne svrhe ili za zaštitu vojnih položaja i da je stranka pod čijom se kontrolom kulturno dobro nalazi dala izjavu kojom potvrđuje da se tako neće upotrijebiti.

Članak 11.

Odobranje pojačane zaštite

1. Svaka stranka mora Odboru podnijeti popis kulturnih dobara za koja namjerava zahtijevati odobrenje pojačane zaštite.
2. Stranka pod čijom je nadležnošću ili kontrolom kulturno dobro može zahtijevati njegovo uvrštenje u Popis koji se ustanovljuje u skladu s člankom 27. stavkom 1. točkom b). Taj zahtjev sadrži sve potrebne informacije koje se tiču kriterija spomenutih u članku 10. Odbor može pozvati stranku da zahtijeva uvrštenje toga kulturnog dobra u Popis.
3. Ostale stranke, Međunarodni odbor Plavog štita i druge nevladine organizacije mjerodavne stručnosti mogu Odboru preporučiti određeno kulturno dobro. U takvim slučajevima Odbor može odlučiti pozvati stranku da zahtijeva uvrštenje toga kulturnog dobra u Popis.
4. Ni zahtjev za uvrštenje kulturnog dobra smještenog na području nad kojim suverenost ili nadležnost svojata više od jedne države, niti uvrštenje toga dobra u Popis, ni na koji način ne prejudicira prava stranaka spora.
5. Nakon što primi zahtjev za uvrštenje u Popis, Odbor o zahtjevu obavještava sve stranke. Stranke mogu, u roku od šezdeset dana, podnijeti Odboru predstavke glede takvoga zahtjeva. Te se predstavke trebaju temeljiti samo na kriterijima spomenutima u članku 10. One moraju biti određene i odnositi se na činjenice. Odbor razmatra te predstavke, s tim da, prije donošenja odluke, pruži stranki koja zahtijeva uvrštenje prigodu da odgovori. Kad su takve predstavke podnesene Odboru, odluka o uvrštenju u Popis donosi se, bez obzira na članak 26., većinom od četiri petine njegovih članova koji su nazočni i glasuju.
6. Pri odlučivanju o zahtjevu Odbor bi trebao tražiti savjet od vladinih i nevladinih organizacija, kao i od pojedinih stručnjaka.
7. Odluka o odobrenju ili o odbijanju pojačane zaštite može se donijeti samo na temelju kriterija spomenutih u članku 10.
8. U iznimnim slučajevima, kad Odbor zaključi da stranka koja zahtijeva uvrštenje kulturnog dobra u Popis ne može ispuniti kriterij iz članka 10. točke b), on može odobriti pojačanu zaštitu pod uvjetom da stranka podnositeljica zahtjeva podnese zahtjev za međunarodnu pomoć na temelju članka 32.
9. Čim započnu neprijateljstva stranka sukoba može, zbog izvanredne situacije, zahtijevati pojačanu zaštitu kulturnih dobara koja su pod njezinom nadležnošću ili kontrolom, podnošenjem takvoga zahtjeva Odboru. Taj će zahtjev Odbor odmah proslijediti svim strankama sukoba. U takvim slučajevima Odbor žurno razmatra predstavke dotičnih stranaka. Odluka o odobrenju privremene pojačane zaštite donosi se, što je prije moguće, bez obzira na članak 26., većinom od četiri petine članova Odbora koji su nazočni i glasuju. Odbor može odobriti privremenu pojačanu zaštitu očekujući ishod redovitoga postupka odobravanja pojačane zaštite, pod uvjetom da su ispunjeni kriteriji sadržani u članku 10. točkama a) i c).

10. Pojačana zaštita kulturnog dobra odobrena je od časa njegova uvrštenja u Popis.

11. Glavni će direktor, bez odgode, obavijestiti glavnog tajnika Ujedinjenih naroda i sve stranke o svakoj odluci Odbora da uvrsti kulturno dobro u Popis.

Članak 12.

Imunitet kulturnih dobara pod pojačanom zaštitom

Stranke sukoba osiguravaju imunitet kulturnih dobara pod pojačanom zaštitom suzdržavajući se od toga da takva dobra učine predmetom napada te da njih ili njihovu neposrednu okolinu upotrijebe za potporu vojnoj akciji.

Članak 13.

Gubitak pojačane zaštite

1. Kulturno dobro pod pojačanom zaštitom gubi takvu zaštitu samo:

- a) ako se takva zaštita suspendira ili ukine u skladu s člankom 14., ili
- b) ako i tako dugo dok je to dobro svojom upotrebom postalo vojni cilj.

2. U okolnostima navedenima u stavku 1. točki b) takvo dobro može biti predmet napada samo:

- a) ako je napad jedino stvarno moguće sredstvo za okončanje upotrebe toga dobra kako je izloženo u stavku 1. točki b),
- b) ako su poduzete sve stvarno moguće mjere opreza u izboru sredstava i metoda napada ili, u svakom slučaju, kako bi se svela na minimum oštećenja toga kulturnog dobra,
- c) osim ako okolnosti ne dopuštaju, radi nužnosti neposredne samoobrane:
 - (i) ako je zapovijed za napad dana na najvišoj operativnoj razini zapovijedanja,
 - (ii) ako je protivničkim snagama unaprijed dano djelotvorno upozorenje kojim se zahtijeva okončanje upotrebe navedene u stavku 1. točki b),
 - (iii) ako je protivničkim snagama dan razuman rok da poprave stanje.

Članak 14.

Suspenzija i ukinuće pojačane zaštite

1. Kad kulturno dobro više ne ispunjava neki od kriterija iz članka 10. ovoga Protokola, Odbor može suspendirati ili ukinuti pojačanu zaštitu toga dobra njegovim skidanjem s Popisa.

2. U slučaju teškog kršenja članka 12. u odnosu na kulturno dobro pod pojačanom zaštitom koje proizlazi iz upotrebe za potporu vojnoj akciji, Odbor može suspendirati pojačanu zaštitu toga dobra. Kad su takva kršenja uzastopna, Odbor može iznimno ukinuti pojačanu zaštitu toga dobra njegovim skidanjem s Popisa.

3. Glavni će direktor, bez odgode, obavijestiti glavnog tajnika Ujedinjenih naroda i sve stranke ovoga Protokola o svakoj odluci Odbora da suspendira ili ukine pojačanu zaštitu kulturnog dobra.

4. Prije donošenja takve odluke, Odbor pruža strankama prigodu da iznesu svoja gledišta.

Glava 4.

KAZNENA ODGOVORNOST I NADLEŽNOST

Članak 15.

Teška kršenja ovoga Protokola

1. Svaka osoba čini kazneno djelo u smislu ovoga Protokola ako namjerno i kršenjem Konvencije ili ovoga Protokola izvrši ikoji od sljedećih čina:

- a) učini kulturno dobro pod pojačanom zaštitom predmetom napada,
- b) upotrijebi kulturno dobro pod pojačanom zaštitom ili njegovu neposrednu okolinu za potporu vojnoj akciji,
- c) u velikim razmjerima uništi ili prisvoji kulturno dobro zaštićeno Konvencijom i ovim Protokolom,
- d) učini kulturno dobro zaštićeno Konvencijom i ovim Protokolom predmetom napada,
- e) krađu, pljačku ili otuđenje kulturnih dobara zaštićenih Konvencijom ili vandalske čine prema takvim dobrima.

2. Svaka će stranka usvojiti potrebne mjere kako bi u svojem unutarnjem pravu propisala da su kaznena djela navedena u ovome članku kaznena djela za koja se izriče primjerena kazna. Pritom će se stranke pridržavati općih načela prava i međunarodnog prava, uključujući pravila kojima se pojedinačna kaznena odgovornost proširuje i na osobe koje nisu neposredni počinitelji kaznenog djela.

Članak 16.

Nadležnost

1. Ne dirajući stavak 2., svaka će stranka poduzeti potrebne zakonodavne mjere kako bi uspostavila nadležnost glede kaznenih djela navedenih u članku 15. u sljedećim slučajevima:

- a) kad je takvo kazneno djelo počinjeno na području te države,
- b) kad je navodni počinitelj državljanin te države,
- c) ako je riječ o kaznenim djelima navedenima u članku 15. stavku 1. točki a) – c), kad se navodni počinitelj nalazi na njezinu području.

2. Što se tiče vršenja nadležnosti i ne dirajući članak 28. Konvencije:

- a) ovaj Protokol ne priječi utvrđivanje osobne kaznene odgovornosti niti utječe na nadležnost suda temeljenu na odredbama domaćeg prava ili međunarodnog prava, kada se to pravo primjenjuje, a niti je od utjecaja na nadležnost suda koja se temelji na međunarodnom običajnom pravu,
- b) osim ako država koja nije stranka ovoga Protokola prihvati i primjenjuje njegove odredbe u skladu s člankom 3. stavkom 2., pripadnici oružanih snaga i državljani države koja nije stranka ovoga Protokola, izuzimajući one državljane koji služe u oružanim snagama države koja je stranka ovoga Protokola, ne podliježu pojedinačnoj kaznenoj odgovornosti na temelju ovoga Protokola, niti ovaj Protokol nameće obvezu da se u odnosu na te osobe uspostavi nadležnost ili da ih se izruči.

Članak 17.

Kazneni progon

1. Stranka na čijem se području nalazi navodni počinitelj kaznenog djela iz članka 15. stavka 1. točke a) – c), ukoliko ne izruči tu osobu, dostavit će predmet, bez iznimke i pretjeranog odugovlačenja, nadležnim tijelima radi kaznenog progona i vođenja postupka u skladu s domaćim pravom ili ako ih je moguće primijeniti, s odredbama mjerodavnoga međunarodnog prava.

2. Ne dirajući u odredbe mjerodavnoga međunarodnog prava, ako se ono primjenjuje, svakoj osobi protiv koje se vodi postupak na osnovi Konvencije ili ovoga Protokola, jamči se pravo na pravično postupanje i pravično suđenje, u svim fazama postupka, u skladu s domaćim pravom i međunarodnim pravom, i ni u kojem slučaju ta osoba ne uživa nepovoljnija jamstva od onih koja su priznata međunarodnim pravom.

Članak 18.

Izručenje

1. Smatra se da su kaznena djela navedena u članku 15. stavku 1. točki a) – c) obuhvaćena u svakom ugovoru o izručenju, sklopljenom između stranaka prije stupanja ovoga Protokola na snagu, kao kaznena djela koja podliježu izručenju. Stranke se obvezuju da će takva kaznena djela obuhvatiti u svim ugovorima o izručenju koje će ubuduće međusobno sklopiti.

2. Kad stranka koja izručenje uvjetuje postojanjem ugovora primi zahtjev za izručenje od stranke s kojom nije vezana ugovorom o izručenju, zamoljena stranka može, po vlastitom izboru, smatrati ovaj Protokol pravnim temeljem za izručenje što se tiče kaznenih djela navedenih u članku 15. stavku 1. točki a) – c).

3. Stranke koje izručenje ne uvjetuju postojanjem ugovora međusobno priznaju kaznena djela navedena u članku 15. stavku 1. točki a) – c) kao kaznena djela koja podliježu izručenju, pod uvjetima predviđenima pravom zamoljene stranke.

4. Za svrhu izručenja za kaznena djela iz članka 15. stavka 1. točke a) – c), kada je to potrebno, smatrat će se da su ta djela počinjena, osim u mjestu izvršenja, i na području stranaka čija je nadležnost ustanovljena na temelju odredbe članka 16. stavka 1.

Članak 19.

Uzajamna pravna pomoć

1. Stranke će pružati uzajamnu pomoć, u najvećoj mogućoj mjeri, tijekom istražnog ili kaznenog postupka ili postupka izručenja za kaznena djela iz članka 15. stavka 1. točke a) – c), uključujući pomoć u pribavljanju dokaza kojima raspolažu i koji su potrebni za vođenje postupka.

2. Svoje obveze na temelju stavka 1. stranke izvršavaju sukladno svim ugovorima ili drugim utanačenjima o uzajamnoj pravnoj pomoći koji među njima postoje. U nedostatku takvih ugovora ili utanačenja, stranke si uzajamno pružaju pravnu pomoć u skladu sa svojim unutarnjim pravom.

Članak 20.

Razlozi za odbijanje

1. U svrhu izručenja kaznena djela navedena u članku 15. stavku 1. točki a) – c), a u svrhu uzajamne pravne pomoći kaznena djela navedena u članku 15., ne smatraju se političkim kaznenim djelima, ni kaznenim djelima povezanim s političkim kaznenim djelima, niti kaznenim djelima potaknutima političkim pobudama. Prema tome, zahtjev za izručenje ili za uzajamnu pravnu pomoć, utemeljen na takvim kaznenim djelima, ne može se odbiti s jedinim razlogom da se tiče političkoga kaznenog djela, kaznenog djela povezanoga s političkim kaznenim djelom ili kaznenim djelom potaknutim političkim pobudama.

2. Nijedna se odredba ovoga Protokola ne smije tumačiti kao da nameće obvezu izručenja ili pružanja uzajamne pravne pomoći ako zamoljena stranka ima čvrste razloge vjerovati da je zahtjev za izručenje za kaznena djela navedena u članku 15. stavku 1. točki a) – c), ili zahtjev za uzajamnu pravnu pomoć što se tiče kaznenih djela navedenih u članku 15., podnesen radi kaznenog progona ili kažnjavanja osobe zbog njezine rase, vjeroispovijedi, nacionalnosti, etničkog podrijetla ili političkog mišljenja, ili da bi udovoljenje zahtjevu bilo štetno za položaj te osobe iz bilo kojega od tih razloga.

Članak 21.

Mjere glede ostalih kršenja

Ne dirajući članak 28. Konvencije, svaka će stranka usvojiti one zakonodavne, administrativne ili disciplinske mjere koje bi mogle biti potrebne radi suzbijanja sljedećih čina kad su izvršeni namjerno:

- a) svake upotrebe kulturnih dobara kršenjem Konvencije ili ovoga Protokola,
- b) svakoga protupravnog izvoza, nekoga drugog premještanja ili prijenosa vlasništva kulturnih dobara s okupiranoga područja kršenjem Konvencije ili ovoga Protokola.

Glava 5.

ZAŠTITA KULTURNIH DOBARA U ORUŽANIM SUKOBIMA KOJI NEMAJU MEĐUNARODNI KARAKTER

Članak 22.

Oružani sukobi koji nemaju međunarodni karakter

1. Ovaj se Protokol primjenjuje u slučaju oružanog sukoba koji nema međunarodni karakter i koji izbije na području jedne od stranaka.

2. Ovaj se Protokol ne primjenjuje na situacije unutarnjih nemira i napetosti, kao što su pobune, izolirani i sporadični čini nasilja te drugi čini slične prirode.

3. Ni na koju odredbu ovoga Protokola ne može se pozivati a da to bude na štetu suverenosti ili odgovornosti vlade da svim zakonitim sredstvima održava ili ponovno uspostavi pravni poredak ili da brani nacionalno jedinstvo i teritorijalnu cjelovitost države.

4. Nijedna odredba ovoga Protokola ne dira u primarnu nadležnost stranke, na čijem je području izbio oružani sukob koji nema međunarodni karakter, glede kršenja navedenih u članku 15.

5. Ni na koju odredbu ovoga Protokola ne može se pozivati kao na opravdanje za izravno ili neizravno miješanje, iz bilo kojega razloga, u oružani sukob ili u unutarnje ili vanjske poslove stranke na čijem je području taj sukob izbio.

6. Primjena ovoga Protokola na situaciju spomenutu u stavku 1. ne utječe na pravni položaj stranaka sukoba.

7. UNESCO može strankama sukoba ponuditi svoje usluge.

Glava 6.

INSTITUCIONALNA PITANJA

Članak 23.

Sastanak stranaka

1) Sastanak stranaka sazvat će se istodobno s Općom konferencijom UNESCO-a i koordinirano sa Sastankom visokih ugovornih stranaka, ako je glavni direktor sazvaio takav sastanak.

2) Sastanak stranaka donosi svoj poslovnik.

3) Funkcije Sastanka stranaka su sljedeće:

a) birati članove Odbora, u skladu s člankom 24. stavkom 1.,

b) potvrđivati smjernice koje je Odbor izradio u skladu s člankom 27. stavkom 1. točkom a),

c) davati upute o tome kako će se Odbor koristiti Fondom i osigurati nadzor nad time,

d) razmatrati izvještaje koje Odbor podnosi u skladu s člankom 27. stavkom 1. točkom d),

e) razmatrati svaki problem koji se odnosi na primjenu ovoga Protokola i, prema potrebi, davati preporuke.

4) Na zahtjev najmanje jedne petine stranaka glavni direktor saziva izvanredni Sastanak stranaka.

Članak 24.

Odbor za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba

1. Ovime se osniva Odbor za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba. On je sastavljen od dvanaest stranaka koje bira Sastanak stranaka.

2. Odbor se sastaje jedanput godišnje na redovitom zasjedanju, a na izvanrednim zasjedanjima kad to procijeni potrebnim.

3. Pri određivanju sastava Odbora stranke nastoje osigurati pravičnu zastupljenost različitih svjetskih regija i kultura.

4. Stranke članice Odbora za svoje predstavnike odabiru osobe koje su stručne na polju kulturne baštine, obrane ili međunarodnog prava i nastoje, međusobno se savjetujući, osigurati da Odbor u cjelini sjedini odgovarajuće stručno znanje na svim tim poljima.

Članak 25.

Trajanje mandata

1. Stranka se bira u Odbor za razdoblje od četiri godine, a može se odmah ponovno izabrati samo jedanput.

2. Bez obzira na odredbe stavka 1., trajanje mandata polovice članova izabranih na prvom izboru prestaje na kraju prvoga redovitog zasjedanja Sastanka stranaka nakon onoga na kojemu su bili izabrani. Te članove ždrijebom određuje predsjednik toga Sastanka nakon prvog izbora.

Članak 26.

Poslovnik

1. Odbor donosi svoj poslovnik.

2. Većina članova čini kvorum. Odluke Odbora donose se dvotrećinskom većinom članova koji glasuju.

3. Članovi ne sudjeluju u glasovanju o ikojoj odluci o kulturnim dobrima koja su pogođena oružanim sukobom kojega su stranke.

Članak 27.

Funkcije

1. Funkcije su Odbora sljedeće:

- a) izraditi smjernice za provedbu ovoga Protokola,
- b) odobriti, suspendirati ili ukinuti pojačanu zaštitu kulturnih dobara te ustanoviti, ažurirati i unapređivati Popis kulturnih dobara pod pojačanom zaštitom,
- c) pratiti i nadzirati provedbu ovoga Protokola i podupirati identifikaciju kulturnih dobara pod pojačanom zaštitom,
- d) razmatrati i komentirati izvještaje stranaka, prema potrebi tražiti razjašnjenja i pripremati vlastiti izvještaj za Sastanak stranaka,
- e) primati i razmatrati zahtjeve za međunarodnu pomoć na temelju članka 32.,
- f) odlučivati o korištenju Fonda,
- g) svaka druga funkcija koju bi mu dodijelio Sastanak stranaka.

2. Funkcije Odbora obavljaju se u suradnji s glavnim direktorom.

3. Odbor surađuje s međunarodnim i nacionalnim vladinim i nevladinim organizacijama čiji su ciljevi slični onima Konvencije, Prvoga protokola i ovoga Protokola. Radi pomoći u obavljanju svojih funkcija, Odbor može na svoje sastanke pozvati, u savjetodavnom svojstvu, ugledne strukovne organizacije, poput onih koje imaju službene veze s UNESCO-om, uključujući Međunarodni odbor Plavog štita (ICBS) i njegova temeljna tijela. Predstavnici Međunarodnog centra za izučavanje očuvanja i restauracije kulturnih dobara (Rimski centar) i Međunarodnog odbora Crvenog križa (ICRC) mogu se također pozvati u savjetodavnom svojstvu.

Članak 28.

Tajništvo

Odboru pomaže Tajništvo UNESCO-a, koje priprema dokumentaciju Odbora i dnevni red njegovih sastanaka te osigurava izvršenje njegovih odluka.

Članak 29.

Fond za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba

1. Ovime se osniva Fond u sljedeće svrhe:

a) dodijeliti financijsku ili drugu pomoć za potporu pripremnim ili drugim mjerama koje treba poduzeti u vrijeme mira u skladu, uz ostalo, s člankom 5., člankom 10. točkom b) i člankom 30., te

b) dodijeliti financijsku ili drugu pomoć za potporu izvanrednim, privremenim ili drugim mjerama zaštite kulturnih dobara u razdoblju oružanog sukoba ili obnove koja slijedi odmah nakon prestanka neprijateljstava, u skladu, uz ostalo, s člankom 8. točkom b).

2. Fond djeluje kao depozitarni fond, u skladu s financijskim propisima UNESCO-a.

3. Sredstva iz Fonda koriste se isključivo u svrhe koje Odbor odobri u skladu s uputama određenima u članku 23. stavku 3. točki c). Odbor može prihvatiti doprinose namijenjene određenom programu ili projektu, pod uvjetom da je Odbor odlučio o provedbi takvoga programa ili projekta.

4. Prihode Fonda čine:

a) dobrovoljni doprinosi stranaka,

b) doprinosi, darovi i legat:

(i) drugih država,

(ii) UNESCO-a ili drugih organizacija iz sustava Ujedinjenih naroda,

(iii) drugih međuvladinih ili nevladinih organizacija, i

(iv) javnih ili privatnih tijela, ili pojedinaca,

c) sve kamate koje Fondu pritječu,

- d) zarade od prikupljenih prinosa i utška s priredaba organiziranih u korist Fonda,
- e) svi ostali prihodi odobreni uputama koje su primjenjive na Fond.

Glava 7.

RAZGLAŠIVANJE INFORMACIJA I MEĐUNARODNA POMOĆ

Članak 30.

Razglašivanje

1. Stranke će nastojati primjerenim sredstvima, osobito obrazovnim i informativnim programima, jačati cijenjenje i poštivanje kulturnih dobara od cjelokupnoga stanovništva.
2. Stranke će, što je više moguće, razglašivati ovaj Protokol i u vrijeme mira i u vrijeme oružanog sukoba.
3. Sve vojne ili civilne vlasti koje su u vrijeme oružanog sukoba odgovorne za primjenu ovoga Protokola moraju u potpunosti poznavati njegov tekst. U tu će svrhu, ovisno o slučaju, stranke:
 - a) ugraditi u svoje vojne propise upute i naputke o zaštiti kulturnih dobara,
 - b) izraditi i provoditi, u suradnji s UNESCO-om te mjerodavnim vladinim i nevladinim organizacijama, mirnodopske programe poduke i obrazovanja,
 - c) međusobno si priopćivati, posredovanjem glavnog direktora, informacije o zakonima, administrativnim odredbama i poduzetim mjerama radi provedbe točaka a) i b),
 - d) što je brže moguće, međusobno si priopćivati, posredovanjem glavnog direktora, zakone i administrativne odredbe koje usvoje radi osiguranja primjene ovoga Protokola.

Članak 31.

Međunarodna suradnja

U slučajevima teških kršenja ovoga Protokola, stranke se obvezuju djelovati zajednički, posredovanjem Odbora, ili pojedinačno, u suradnji s UNESCO-om i Ujedinjenim narodima, sukladno Povelji Ujedinjenih naroda.

Članak 32.

Međunarodna pomoć

1. Stranka može od Odbora zatražiti međunarodnu pomoć za kulturna dobra pod pojačanom zaštitom, kao i pomoć za pripremu, izradu i provedbu zakona, administrativnih odredaba i mjera navedenih u članku 10.
2. Stranka sukoba koja nije stranka ovoga Protokola, ali prihvaća i primjenjuje odredbe u skladu s člankom 3. stavkom 2., može od Odbora zatražiti primjerenu međunarodnu pomoć.
3. Odbor donosi pravila o podnošenju zamolba za međunarodnu pomoć i određuje moguće oblike te pomoći.
4. Stranke se potiču na davanje tehničke pomoći svake vrste, posredovanjem Odbora, onim strankama ili strankama sukoba koje to traže.

Članak 33.

Pomoć UNESCO-a

1. Stranka se može obratiti UNESCO-u za tehničku pomoć u organizaciji zaštite svojih kulturnih dobara, osobito što se tiče pripremnih mjera koje treba poduzeti kako bi se osiguralo čuvanje kulturnih dobara, preventivnih i organizacijskih mjera za izvanredna stanja te izrade nacionalnih popisa kulturnih dobara ili glede svakoga drugog problema koji proizlazi iz primjene ovoga Protokola. UNESCO pruža takvu pomoć u granicama svojega programa i mogućnosti.
2. Stranke se potiču na pružanje tehničke pomoći na dvostranoj i višestranjoj razini.
3. UNESCO je ovlašten o tim pitanjima samoinicijativno davati prijedloge strankama.

Glava 8.

IZVRŠAVANJE OVOGA PROTOKOLA

Članak 34.

Sile zaštitnice

Ovaj se Protokol primjenjuje u suradnji sa silama zaštitnicama, čija je dužnost štititi interese stranaka sukoba.

Članak 35.

Postupak mirenja

1. Sile zaštitnice pružaju dobre usluge u svim slučajevima kad to ocijene korisnim u interesu kulturnih dobara, osobito ako postoji nesuglasje između stranaka sukoba o primjeni ili u tumačenju odredaba ovoga Protokola.
2. U tu svrhu, svaka od sila zaštitnica može, na poziv jedne stranke, glavnog direktora ili samoinicijativno, strankama sukoba predložiti sastanak njihovih predstavnika i, osobito, vlasti odgovornih za zaštitu kulturnih dobara, ako je to primjereno, na području neke države koja nije stranka sukoba. Stranke sukoba dužne su provesti prijedloge o sastanku koji su im podneseni. Sile zaštitnice predložit će strankama sukoba na privolu osobu koja pripada nekoj državi koja nije stranka sukoba ili koju predloži glavni direktor, a koju će se pozvati da u svojstvu predsjedatelja sudjeluje na takvom sastanku.

Članak 36.

Mirenje ako nema sila zaštitnica

1. U sukobu u kojemu nisu imenovane sile zaštitnice, glavni direktor može pružiti dobre usluge i djelovati u svakom drugom obliku mirenja ili posredovanja radi rješenja nesuglasja.
2. Predsjedatelj Odbora može, na poziv jedne stranke ili glavnog direktora, strankama sukoba predložiti sastanak njihovih predstavnika i, osobito, vlasti odgovornih za zaštitu kulturnih dobara, ako je to primjereno, na području neke države koja nije stranka sukoba.

Članak 37.

Prijevod i izvještaji

1. Stranke će prevesti ovaj Protokol na svoje službene jezike i priopćiti te službene prijevode glavnom direktoru.
2. Stranke će svake četiri godine Odboru dostavljati izvještaje o provedbi ovoga Protokola.

Članak 38.

Odgovornost država

Nijedna odredba ovoga Protokola o pojedinačnoj kaznenoj odgovornosti ne utječe na odgovornost država prema međunarodnom pravu, uključujući ratne odštete.

Glava 9.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 39.

Jezici

Ovaj je Protokol sastavljen na arapskom, engleskom, francuskom, kineskom, ruskom i španjolskom jeziku, s tim da je tih šest tekstova jednako vjerodostojno.

Članak 40.

Potpisivanje

Ovaj će Protokol nositi datum 26. ožujka 1999. Bit će otvoren za potpisivanje svim visokim ugovornim strankama u Haagu od 17. svibnja do 31. prosinca 1999.

Članak 41.

Ratifikacija, prihvaćanje ili odobrenje

1. Ovaj Protokol podliježe ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju visokih ugovornih stranaka koje su ga potpisale, u skladu s njihovim odnosnim ustavnim postupkom.
2. Isprave o ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju polažu se kod glavnog direktora.

Članak 42.

Pristupanje

1. Ovaj će Protokol biti otvoren za pristup visokim ugovornim strankama od 1. siječnja 2000.
2. Pristup se ostvaruje polaganjem isprave o pristupu kod glavnog direktora.

Članak 43.

Stupanje na snagu

1. Ovaj Protokol stupa na snagu tri mjeseca nakon što bude položeno dvadeset isprava o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu.
2. Poslije toga on stupa na snagu za svaku stranku tri mjeseca nakon polaganja njezine isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu.

Članak 44.

Stupanje na snagu u situacijama oružanog sukoba

U situacijama predviđenima u članku 18. i 19. Konvencije, za stranke koje su položile isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu prije ili nakon početka neprijateljstava ili okupacije, Protokol stupa na snagu odmah. U takvim će slučajevima glavni direktor na najbrži mogući način dostaviti obavijesti predviđene u članku 46.

Članak 45.

Otkazivanje

1. Svaka stranke može otkazati ovaj Protokol.
2. Otkaz se notificira pisanom ispravom koja se polaže kod glavnog direktora.
3. Otkaz počinje proizvoditi učinak godinu dana nakon prijama isprave o otkazu. Međutim, ako u času isteka te godine stranka koja otkazuje sudjeluje u oružanom sukobu, otkaz neće proizvesti učinak do prestanka neprijateljstava i u svakom slučaju tako dugo dok se ne završe operacije vraćanja kulturnih dobara.

Članak 46.

Obavijesti

Glavni će direktor obavijestiti sve visoke ugovorne stranke, kao i Ujedinjene narode, o polaganju svih isprava o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu predviđenih u članku 41. i 42. te o otkazima predviđenima u članku 45.

Članak 47.

Registracija u Ujedinjenim narodima

U skladu s člankom 102. Povelje Ujedinjenih naroda, ovaj će se Protokol registrirati u Tajništvu Ujedinjenih naroda na zahtjev glavnog direktora.

U potvrdu toga su potpisani, propisno ovlašteni, potpisali ovaj Protokol.

Sastavljeno u Haagu 26. ožujka 1999., u jednom jedinom primjerku koji se polaže u arhive UNESCO-a, a kojega će se vjerni ovjerovljeni prijepisi dostaviti svim visokim ugovornim strankama.

Članak 3.

Provedba ovoga Zakona u djelokrugu je središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove kulture.

Članak 4.

Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, Protokol iz članka 1. ovoga Zakona nije na snazi u odnosu na Republiku Hrvatsku, te će se podaci o njegovom stupanju na snagu u odnosu na Republiku Hrvatsku, objaviti naknadno u skladu s odredbom članka 30. stavka 3. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora.

Članak 5.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 612-08/05-01/02

Zagreb, 29. studenoga 2005.

HRVATSKI SABOR

Predsjednik

Hrvatskog sabora

Vladimir Šeks, v. r.